

פֶּרֶק שֵׁשָׁה עָשָׂר

יבאר בו ענין קדשת הזווג

(א) אחר שבפרקים הקודמים דברנו בענין קדשת כל איברי הראש, נבוא לבאר ענין קדשת הברית בענין הזווג, כיצד תהיה קדשתו. ונבאר בזה שתי בחינות: האחת - מציאות קדשת הזווג; והשנית - בזמן הזווג. ולא נטריח עצמנו בהעמקת דברי רבותינו ז"ל, שכבר העתיקם החכם רבי יצחק אבוהב בספר "מנורת המאור" שלו (נר ג, כלל ו), ונסמך על המעין יראה דבריו, כי הם מצטרפים לידיעת המעשה לכמה פרטים. אמנם לא נעתיק בפרק זה זולתי דברי רבי שמעון בן יוחאי עליו השלום, המפורים אחד הנה ואחד הנה.

(ב) תורתנו הקדושה צותה לנו (ויקרא יא, מד): "והתקדשתם והייתם קדשים"; ופרשו רבותינו ז"ל, שקדשה זו נאמרה על קדשת תשמיש. זה לשונו בפרק ידיעות הטמאה (שנועה יא, ג; ילקוט שמיני מקמו): אמר רבי בנימין בן יפת: כל המקדש עצמו בשעת תשמיש - הוין לה בנינים זכרים; דכתיב: "והתקדשתם והייתם קדשים", וסמיה לה (ויקרא יב, ג): "אשה כי תזריע". עד כאן לשונו. וכן דברי רשב"י עליו השלום (והר"ר קני, א) מסכימים בזה, כמו שנעתיק לקמן (אוח מנ) בזמן הזווג. וכן פרשו בזהר (קדושים פא, א), שעל זה גם בן נאמר (ויקרא יב, ג): "קדשים תהיו". זה לשונו:

ותא חזי: בזמנא דישתכחי בר נש בזווגא חדא דבר ונקבא, ואתבון לקדשא פדקא יאות, כדן הוא שלים, ואקרי אחד בלא פגימו. בגיגי כך בעי בר נש למחדי לאתתה בההיא שעתא, לזמנא לה ברעותא חדא עמה, ויכונון תרויהו כחד לההיא מלה. וכד משתכחי תרויהו כחד, כדן כלא חד בנפשא ובגופא. בנפשא - לאדבקא דא בדא ובברעותא חדא. ובגופא - כמה דאוליפנא, דבר נש דלא נסב - יכמאן דאתפלג; וכד מתחברין דבר ונקבא, כדן אתעבדו חד גופא. אשתכח, דאינהו חד נפשא וחד גופא,

ובוא וראה: בזמן שהאדם נמצא בזווג אחד זכר ונקבה, ומתכוון להתקדש כמות, אז הוא שלם, ונקרא אחד בלא פגימה. לפיכך צריך האדם לשמח את אשתו באותה שעה, להכין אותה ברצון אחד עמו, ויתכוננו שניהם כאחד לדבר ההוא. וכאשר נמצאים שניהם כאחד, אז הכל אחד בנפש ובגוף. בנפש - להדבק זה בזה ברצון אחד. ובגוף - כמו שלמדנו, שאדם שלא נשא אשה, הוא כמי שנחלק; וכאשר מתחברים זכר ונקבה, אז נעשים גוף אחד. נמצא, שהם נפש אחת וגוף אחד, ונקרא איש אחד. אז הקדוש ברוך הוא שוכן באחד, ומוציא רוח של קדשה באותו אחד. ואלו נקראים בניו של הקדוש ברוך הוא, כאמור. ולפיכך: "קדשים תהיו כי קדוש אני". אשריהם ישראל, שלא העמיד

[א] אמר ר' בנימין בן יפת כן הוא בילקוט, אבל בגמ': אמר ר' בנימין בר יפת אמר רבי אלעזר. [ב] כי תזריע - וילדה זכר. [ג] דישתכח בזו"ש: דאשתכח. [ד] ויכונון בזו"ש: ויתכונון. [ה] וברעותא

דָּבַר זֶה בְּמָקוֹם אַחֵר אֲלֵא בּוּ מִמֶּשׁ, שֵׁנְאָמַר: "כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יי", בְּשִׁבִיל לְהִתְדַבֵּק בּוּ וּלֹא בְּאַחֵר. וְעַל כֵּן: "קָדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם".

וְאֶקְרִי בְּרַ נֶשׁ אֶחָד. כִּדּוֹן קָדְשָׁא בְּרִיף הוּא שְׂרִי בְּאַחֵד, וְאַפְּק רִוְחָא דְקָדְשָׁה בְּהֵהוּא אֶחָד. וְאַלִּין אֶקְרוּן בְּנִין דְקָדְשָׁא בְּרִיף הוּא, כְּמָה דְאַתְמַר. וּבְגִינֵי כֶּף: "קָדְשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי". וְכַאֲיִן אֲנִין יִשְׂרָאֵל, דְּלֹא אוֹקִים מְלָה דָּא' אֲלֵא בְּהַ מִמֶּשׁ, דְּכִתִּיב: "כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יי", בְּגִין לְאַתְדַּבְּקָא בְּהַ וְלֹא בְּאוֹחְרָא. וְעַל דָּא: "קָדְשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם". עַד כְּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

(ג) הָרִי מְסוּף דְבָרֵי הַמְּאָמֵר מְבַאֵר, כִּי מְצֻנֵת 'קָדְשִׁים תִּהְיוּ' הוּא עַל קָדְשֵׁת הַזְּוֹוג. וַיְמָה שְׂבַאֵר מְעַנֵּין קָדְשֵׁת הַזְּוֹוג נְבַאֵר עוֹד לְקַמָּן (אומיום מ-כו).

(ד) וְדַע, כִּי כְּפִי מַה שֵׁיתְקַדְּשׁ הָאָדָם בְּשַׁעֲהַ הַהִיא, כֶּף מוֹשֶׁף לְבָנוּ נִשְׁמָה קָדוֹשָׁה. וְכֵן פִּרְשׁוּ בְּזֵהָר (שְׁמוֹת י"א, ב), זֶה לְשׁוֹנוֹ: "וַיִּלְךָ אִישׁ מִבֵּית לְרִי" (שְׁמוֹת ג, א).

ט כסלו

אִישׁ - זֶה גְּבְרִיאֵל, כְּמוֹ שֵׁנְאָמַר: "וְהָאִישׁ גְּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בַחֲזוֹן" וְגוֹמַר. מִבֵּית לְרִי - זֶה כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, הַבָּאָה מִצַּד שְׁמָאל. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְרִי - זֶה הַנִּשְׁמָה. שֵׁשְׁנִינוּ: בְּשַׁעֲהַ שְׁנוּלְד גּוֹפּוֹ שֶׁל צְדִיק בְּעוֹלָם הַזֶּה, קוֹרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגְּבְרִיאֵל, וְהוּא נוֹטֵל אֶת נִשְׁמַת הַצְּדִיק אֲשֶׁר בְּגֵן, וּמּוֹרִידָהּ לְגוֹף זֶה שֶׁל הַצְּדִיק הַשְּׁנוּלְד בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהוּא (גְּבְרִיאֵל) מִפְּקֵד עָלֶיהָ וְשׁוֹמֵר אוֹתָהּ. וְאִם תֵּאמַר: הַלּוֹא הַמְּלַאָךְ הַמְּמַנֶּה עַל רוּחוֹת הַצְּדִיקִים לֵילָה שְׁמוֹ, וְאַתָּה אוֹמֵר שֶׁהוּא גְּבְרִיאֵל? כֵּן הוּא אֲמַת (שֵׁשְׁמוֹ לֵילָה), בְּגַלְל שֶׁהוּא בָּא מִצַּד שְׁמָאל, וְכֵל הֵבֵא מִצַּד שְׁמָאל כֶּךָ נִקְרָא.

'אִישׁ' - דָּא גְּבְרִיאֵל, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (דניאל ט, כ"א): "וְהָאִישׁ גְּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בַחֲזוֹן" וְגוֹמַר. 'מִבֵּית לְרִי' - דָּא כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, דְאַתָּא מְסַטְרָא דְשְׁמָאלָא. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְרִי - דָּא נִשְׁמַתָּא. דְתַנִּינָן: בְּשַׁעֲתָא דְאַתִּילְד גּוֹפָא דְצְדִיק בְּהָאִי עָלְמָא, קָדְשָׁא בְּרִיף הוּא קְרִי לֵהּ לְגְּבְרִיאֵל, וְנִטְלָה הֵהוּא נִשְׁמַתָּא דְצְדִיק דִּי בְּגַנְתָּא, וְנִחְתָּא לֵהּ לְהָאִי גּוֹפָא דְצְדִיקָא דְאַתִּילְד בְּהָאִי עָלְמָא, וְאִיהוּ אֶתְפְּקֵד עָלֶיהָ וְנִטְרָ לֵהּ. וְאִי תִימָא: הַהוּא מְלַאָכָא דְאַתְמַנָּא עַל

רוּחֵיהוֹן דְצְדִיקָא לֵילָה שְׁמָה (נדה טו, א; ועי' סנהדרין לו, א), וְאַתָּ אָמַרְתָּ דְאִיהוּ גְּבְרִיאֵל. הַכִּי הוּא וְדָאִי, בְּגִין דְאַתִּי מְסַטְרָא דְשְׁמָאלָא, וְכֵל מָאן דְאַתִּי מְסַטְרָא דְשְׁמָאלָא הַכִּי אֶקְרִי.

(ה) 'וַיִּלְךָ אִישׁ' - דָּא עַמְרָם. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְרִי - דָּא יוֹכְבֵד. וּבֵת קוֹל נְחֻתָת וְאַמְרָת לֵהּ לְאַזְדוּגָא בְּהַ, דְהָא קְרִיב

וַיִּלְךָ אִישׁ - זֶה עַמְרָם. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְרִי - זֶה יוֹכְבֵד. וּבֵת קוֹל יְרֵדָה וְאַמְרָה לוֹ לְהַזְדוּג בְּהַ, כִּי הֵנָּה קְרוֹב זְמַן גְּאַלְתֶּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל עַל יַד הַבֵּן שִׁינְלֵד מֵהֶם. וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא סִיעַ בּוּ. כִּי שְׁנִינוּ: הַשְּׁכִינָה שׁוֹכְנַת עַל מְטָתָם. וְרְצוּנָם בְּדַבְּקוֹת אַחַת הִיָּה בְּשְׁכִינָה. וְעַל כֵּן לֹא סָרָה הַשְּׁכִינָה מִן הַבֵּן הַהוּא שֶׁהוּלִידוּ. לְקִים מַה שֵׁנְאָמַר: "וְהִתְקַדְּשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם קָדְשִׁים"; אָדָם

זְמַנָּא דְפְּרָקְנָא דִישְׂרָאֵל עַל יְדָא דְבְּרָא דְאַתִּילְד מְנִיָּהוּ. וְקָדְשָׁא בְּרִיף הוּא סִיעַ בְּהַ. דְתַנִּינָן: שְׁכִינַתָּא שְׂרִיא עַל עַרְסִיָּהוּ. וְרַעוּתָא דִילְהוֹן בְּדַבְּקוּתָא חֲדָא הִנְוָה בְּהַ בְּשְׁכִינַתָּא. וְעַל דָּא לֹא אֶתְעִדִי שְׁכִינַתָּא מֵהֵהוּא בְּרָא דְאוֹלִידוּ. לְקַיְמָא דְכִתִּיב (ויקרא

מקדש עצמו מלמטה – הקדוש ברוך הוא מקדש אותו למעלה. כמו שרצונם היה בדבקות השכינה, כן נתדבקה השכינה באותו מעשה ממש שעשו.

י"א, מד): "והתקדשתם והייתם קדשים"; בַּר נֶשׁ מְקַדֵּשׁ גִּרְמָה מְלַרַע – קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַדֵּשׁ לֵיהּ לְעֵלָא (יומא לט, ב). כְּמָא דְרַעוּתָא דִּילְהוּן הִנֵּה בְּדַבְקוּתָא דְשְׂכִינְתָּא,

הכי אתדבקא שכינתא בההוא עובדא ממש דעבדו.

אמר רבי יצחק: אשריהם הצדיקים, שרצונם בדבקות הקדוש ברוך הוא תמיד. וכסם שהם מתדבקים בו תמיד, כמו כן הוא מתדבק בהם ואינו עוזב אותם לעולמים. אוי לרשעים, שרצונם ודבקותם מרחקים ממנו; ולא די להם שהם מתרחקים ממנו, אלא שמתדבקים בצד האחר. בוא וראה: עמרם, שנתדבק בו בקדוש ברוך הוא, יצא ממנו משה.

אמר רבי יצחק: זכאין אנון צדיקיא, דרעוּתָא דִּילְהוּן בְּדַבְקוּתָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּדִיר. וְכִמָּה דְאֲנוּן מִתְדַבְּקִין בֵּהּ תְּדִיר, הֵכִי נָמִי אִיהוּ אֲתִדְבֵּק בְּהוּ וְלֹא שָׁבַק לֹוֹן לְעֵלְמִין. וְיִ לְרַשְׁיַעְיָא, דְרַעוּתָא דִּילְהוּן וְדַבְקוּתָא דִּילְהוּן מִתְרַחֵקָא מִנָּה; וְלֹא דִי לְהוּ דְמִתְרַחֵקִין

מנה, אלא דמתדבקין בסטרא אחרא. תא חזי: עמרם, דאתדבק בה בקדשא בריך הוא, נפק מנה משה. עד כאן לשונו לענינו.

עוד בזהר (מ"י ש"ה ק"ג, ג), זה לשונו: כגונא דא, כל בר נש דעלמא איהו כליל מעלא ותתא. וכל אנון דידעין לאתקדשא בהאי עלמא כדקא יאות, כד אולידו בר, משכין עלה רוח קדשה מאתר דכל קדושין נפקין מנה. ואלין אקרון בנין לקדשא בריך הוא. בגין דגופא אתעבד בקדשה כדקא יאות, הכי נמי יתבין לה רוחא מאתר עלאה קדישא כדקא חזי. וְהָא אֲתִמֵּר. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

ידע, פי מציאות קדשת הזווג תלויה בידיעת האדם כיצד יתדבק בהקדוש ברוך הוא, וידע לזוג המדות במציאות רוחני. כי כמו שידע להפשיט גשמות הדברים למעלה, כך ידע לפשט מחשבתו מלחשב בפעל ההוא לכנותו עצמו לתענוג הבלי העולם הזה. פי המכון בפעל הזה לתענוג, הוא מתדמה אל הבהמה, וכמו שכתבנו בשער זה בפרק רביעי (אומיות טו-טז) בענין מקדש עצמו למטה (יומא לט, ב), וכמו שהארכנו בשער האהבה פרק עשירי בפרוש מאמר רשב"י עליו השלום. ולכן אמר במאמר הזה שלפנינו: זכאין אנון צדיקיא, דרעוּתָא דִּילְהוּן בְּדַבְקוּתָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּדִיר. פי הצדיקים שפונתם לעולם להתדבק בו, גם בעת ההיא אינם נפרדין ממנו. והינו דקאמר 'תדיר'. והמשל בזה אל מציאות כונת האכילה, שכתבנו למעלה

בפרקים הקודמים (טו, פט-ס), שעם היות כל האיברים נהנים מהאכילה ההיא, המחשבה דבקה למעלה לחשב ברוחניות האכילה; גם בענין זה הוא מציאות הזווג. (ט) ומה שצריך המעין לדעת כיצד יפשט עצמו בזווג מבחינת יצר הרע מכל וכל, הוא שיחשב שבחינת האיבר ההוא הוא איבר כשאר רמ"ח איברי האדם, מהם נגלים מהם נסתרים. והרי קדם חטא אדם הראשון נאמר (נלאש"ט ג, כה): "ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו". ואמרו רבותינו ז"ל בויקרא רבה ריש פרשת אחרי מות (כ, ג): רבי לוי"ה בשם רבי שמעון בן מנסיא: תפוח עקבו של אדם הראשון הנה מכה גלגל חמה; קלסתר פניו על אחת כמה וכמה. עין שם. וכן אמר בתקונים (הקדמה; י, ג): בקדמיתא - כתנות בראשונה - כתנות אור, שבהם היה עקבו אור, דבהון עקבו מכה גלגל חמה וכו'. מכה גלגל חמה וכו'.

ובודאי כי גם שאר איבריו בערך זה היו מאירים יותר, ולא היה שולט בהם יצר הרע, ולכך 'ולא יתבששו'. ומי גרם להם הבשת? מצד הערוה, שהוא יצר הרע, שפגמו. אבל קדם היה האיבר הזה להם כיד ורגל, אחר שמצוה של יחוד איש ואשתו על ידי האיבר זה הרי הוא כהנחת תפלין ביד שמאל ותפלין של ראש במח, וכמו שאלו אין בהם יצר הרע, בן באיבר ההוא, המקיים בו מצות פריה ורבייה שנצטוה אדם הראשון קדם החטא, הכל אחד, ואין ראוי שיהיה בו יצר הרע. ומי גרם היות בו יצר הרע, ושיצטרף פסוי, ושיאמר עליו ערו"ה? העון שבו היה הפגם, שהוא ר"ע ו"ה, ומשך בערלתו (מנהיגין למ, ג) ונתגשם ושלט באיבר הזה.

(י) ועקר י' הצדיקים בעולם הזה הוא לתקן פגם אדם הראשון. כי אדם הראשון כלל כל הנשמות (מיקוים ג, ג), כלם חטאו וכלם צריך שיתקנו. והנה הצדיקים המתדבקים בהקדוש ברוך הוא בסוד מחשבתם, מתקנים סוד המחשבה העליונה שבה פגם אדם הראשון. כדפרשו בתקונים (מיקו סט; נט, ג), דאדם חב במחשבה, וחוה במעשה, עין שם. ועוד עין בדרך קיג (לפנינו: קטו, ב). ועל ידי תקון המחשבה, שהוא יו"ד (מיקוים מא, ג), מתקן בהכרח יו"ד תתאה שבברית. והטעם לזה הוא: כי בהיות האדם מחשבתו בעניני העולם בזנות, ולבו אחר עניני החמר, הרי יו"ד שבברית נפגמת, כי מיד תהיה קשתו ננערת (מנהיגין ג, ב), כדכתיב: "אל תפנו אל האילים" (ויקרא יט, ד), "ונטמתם בם" (שם יא, מג). כדפרשו בפרשת קדשים (פג, ג), שהמסתכל באשה ומרהר בה ביום - מטמאים אותו בלילה. וטמאתו על ידי אות ברית, שהיא יו"ד (הקדמה המיקוים י, ג), הכוללת בה כל איברי הגוף. וזה היה עון פגם האדם, שהשליט על כל גופו יצר הרע, ועקר עצמו מרוחניות הקדשה העליונה, הפשוטה מיצר הרע,

755

ונתלבש בחמר העולם וכחותיו ובזנות וכיוצא משאר קלפות. שקלפת הזנות היא הכוללת הכל, ולכך אמרו רבותינו ז"ל (ג"ר טו, ה; גמ"ר ט, ו; מנחוםא נלאטיט יב) שהקדוש ברוך הוא מתקנא בזנות יותר מכל שאר עברות. והטעם הוא זה: מפני שעוקר עצמו ואיבריו ונפשו מכל הקדשה, ומתלבש כלו ביצר הרע; מה שאין כן לשאר העברות. חוץ מענין האכילה, שהיא עברה כוללת גם כן המטמאה את הנפש, מפני שנעשית הטמאה ההיא חלק איבר בגופו; והזנות משתנה לה, שנאמר ביה גם כן שם אכילה, שנאמר (משלי ל, ט): "אכלה ומחתה פיה". ובהיות האדם מתדבק בהקדוש ברוך הוא לעולם, ואינו חושב בעניני החמר ההוה ונפסד, ואינו מתאנה כי אם להתדבק בעקר החיים המחיה לכל, שהוא סוד האהבה שפרשנו בשער האהבה (פ, י"א) – ודאי אז אין קשתו ננערת, ולא יבוא לידי טמאה בשום פנים. ואז זוונו יהיה קדוש, ולא יהיה נמשך בצד יצר הרע כלל, אלא יהיה ענינו כמו שהיה אדם הראשון קדם חטאו, שהיה לבד לקיום מצוה. שבמצוה מתדמה לקונו. שפרש רשב"י עליו השלום במאמר שהעתקנו (לעיל אות ג) מפרשת קדשים (פ"א, פ"א), שכמו שהוא יתברך קדוש, כך צונו שנהיה קדושים. כמו שאמר בסוף המאמר: זכאין אנון ישראל, דלא אוקים מלה דא אלא ביה ממש, דכתיב (ויקרא יט, ג): "כי קדוש אני יי" וגומר. ירצה: שכשם שמציאות הוויג, דהינו 'אני יי', נקרא 'קדוש', שהוא מפשט מיצר הרע, כן צריך שנדמה אליו, מפני שעקר הקדשה נוגע לנשמותינו הרוחניות הנאצלות ממנו יתברך; ואם חס ושלום יחשב במעשה הזה לתענוג ההבל – נמצא מלביש נשמתו הרוחנית ביצר הרע, הפך מהכונה האלהית.

(א) וְזֶה הַזְהִירָנוּ דוּד הַמֶּלֶךְ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם (מהל"ס נג, ט): "אל תהיו כסוס כפרד אין הבין" וגומר. ופרשו שם בפרשת קדשים בריש פסקא (פ, א) פסוק זה על

אשריהם הצדיקים, שעוסקים בתורה, ויודעים דרכי הקדוש ברוך הוא, ומקדשים עצמם בקדשת המלך, ונמצאים קדושים בכל. ובגלל כן מושכים רוח של קדשה מלמעלה, ובניהם כלם צדיקי אמת, ונקראים בני המלך, בני קדושים. אוי להם לרשעים, שכלם חצופים, ומעשיהם חצופים. לפיכך יורשים בניהם נפש חצופה מצד הטמאה. וכמו שכתוב: "ולא תטמאו בהם ונטמתם בם"; בא להטמא – מטמאים אותו. "אל תהיו כסוס כפרד", שהם בעלי הזנות על הכל. "אין הבין" – פרוש: אל יעסקו בני האדם בדרך זו (בדרך של זנות), שאם כן, נאמר כאן: "אין הבין", ונאמר שם: "והכלבים עזי נפש, לא

ענין הוויג. זה לשונו: זכאין אנון צדיקיא, דמשתדלי באורייתא, וידעי ארחוי דקדשא בריך הוא, ומקדשי גרמיהו בקדשה דמלכא, ואשתכחו קדישין בכלא. ובגין כך משלפי רוחא דקדשא מלעלא, ובניהו כלהו זכאי קשוט, ואקרון בני מלכא, בנין קדישין. וי להון לרשיעיא, דכלהו חציפין, ועובדיהו חציפין. בגיני כך ירתי בניהו נפשא חציפא מסטרא מסאבא. וכמא דכתיב (ויקרא יא, מג): "ונטמתם בם"; אתא לאסתאבא – מסאבין לה. "אל תהיו

אם יעסקו בדרך זו, הנה נכונים אלו הנקראים עזי נפש. מה הטעם? מפני שלא ידעו הבין. והמה רעים – מהו 'רעים'? אלה המה המוליכים ומנהיגים את האדם לגיהנם. לא ידעו שבעה – כמו שנאמר: "לעלוקה שתי בנות הב הב"; בגלל שהן הב הב לא ידעו שבעה. כלם לדרך פנו, איש לבצעו מקצהו, שהרי הם המדריכים של גיהנם. וכל זאת מי גרם להם: בגלל שלא נתקדשו בזווג כמו שצריך. ועל זאת נאמר: "קדשים תהיו כי קדוש אני". אמר הקדוש ברוך הוא: מכל שאר העמים לא היה רצוני להתדבק אלא בישראל, שנאמר: "ואתם הדבקים בי" – אתם, ולא שאר עמים עובדי עבודת אלילים. ועל כן נאמר כאן: "קדוש". לפיכך: "קדשים תהיו כי קדוש אני" – קדשים תהיו דוקא.

"אין הבין" – דלא ישתדלון בני נשא בארץ דא; דאי הכי, כתיב הכא: "אין הבין", וכתיב התם (ישעי' נ, יא): "והפלבים עזי נפש, לא ידעו שבעה, והמה רעים, לא ידעו הבין". כלומר: הא מזדמנין אנון דאקרון עזי נפש. מאי טעמא? משום ד'לא ידעו הבין'. "והמה רעים" – מאי 'רעים'? אלין אנון מדברי ומנהיגי לבר נש לגיהנם. "לא ידעו שבעה" – כמה דאת אמר (משלי ל, טו): "לעלוקה שתי בנות הב הב"; בגיני כך דאנון הב הב לא ידעו שבעה. "כלם לדרך פנו, איש לבצעו מקצהו" (ישעי' ס, ד) דהא תירי דגיהנם נינהו. וכל דא מאן גרם להו? בגין דלא

אתקדשו ביהוה וזוגא כמה דאצטריך. ועל דא כתיב (ויקרא יט, ז): "קדשים תהיו כי קדוש אני". אמר קדשא בריך הוא: מכל שאר עמין לא הנה רעותי ל'אתדבקא בה אלא בישראל, דכתיב (דנריס ד, ז): "ואתם הדבקים בי" – אתון, ולא שאר עמין עבדי עבודת אלילים. ועל דא כתיב הכא: "קדוש". בגין כך: "קדשים תהיו כי קדוש אני" – קדשים תהיו דיקא. עד כאן לשונו. הרי בענש מי שאינו מקדש עצמו.

(ז) ועקר הקדשה תלוי בהיות האדם עוסק בתורה, והוא דבק בה כראוי, לא יבוא לחשב בזנות¹⁰. וזהו שאמר בריש המאמר: וזכאין אנון דמשתדלי באורייתא. ועוד מבאר שם לעיל מזה בענש עמי הארץ שאינם עוסקים בתורה, שמושכין לבניהם נשמה שאינה קדושה. כי התורה תדריך האדם ותלמדוהו כיצד יתקדש. ומה שאמר בסוף המאמר: 'קדושים תהיו' דיקא – נראה לי, שהפננה לדקדק מלת 'תהיו', שהפננה לשון הויה, לרמז על הויה הנשמות שיהיו בקדשה; שאם לא כן, יאמר 'והתקדשתם' כמו שאמר לפנים בפדשה (כ, ז).

(ג) ואם תאמר: אם יקדש האדם מחשבתו ויסלקה מלחשב בגשמות, לא יבוא לידי קשוי לעולם; והיאך אפשר שיהיה זויג נשמה עתה בזמננו והיותו בקדשה, דהא תרי דסתרון אהדדי. יש לומר: פי דרך התקדש האדם למדנו רשכ"י עליו השלום בכמה מקומות. האחד – ברעיא מהימנא (טו, ל, ב), זה לשונו: וקרפן דאתון אנון:

כ כסלו

[יד] לא היה וכו' בזו"ש: לא רעיתי לאדבקא בי אלא ישראל, דכתיב וכו'. [טו] לחשב בזנות ע' רמב"ם

וְקִרְבַּן הָאוֹתִיּוֹת הֵן: יוֹד בְּאִישׁ, הָא בְּאִשָּׁה, וְאוֹ בְּבוֹ, בְּחֵתָן, הָא בְּכֵלָה. אֲשֶׁר־י הַמִּקְרִיב אֶת הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַיְיָ בּוֹ וּבְאִשְׁתּוֹ, בְּבִנוּ וּבְבִתּוֹ, בְּקִדְשָׁה, בְּבִרְכָה, בְּנִקְיוֹת, בְּעֲנֻנָה, בְּבִשְׁת פְּנִים, וּבְכָל הַמַּדּוֹת הַטּוֹבוֹת הַכְּתוּבוֹת עַל בְּעָלֵי הַמִּשְׁנָה; וּמִתְחַמְּמִים בְּאִשִּׁים הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה, שֶׁהֵן אִשׁ עוֹלָה וְאִשׁ יוֹרֶדֶת: אִשׁ קֹדֶשׁ שֶׁל עֲצֵי הַמַּעֲרֶכֶה, שֶׁהֵם עֲצֵי הַקֹּדֶשׁ, הָאִיבָרִים הַקְּדוּשִׁים, וְאִשׁ שֶׁל גְּבוּהַ יוֹרֶדֶת, שֶׁהִיא קֹדֶשׁ קִדְשִׁים.

נַחַת, דָּאִיְהוּ קֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים.

יִוֹד בְּאִישׁ, ה"א בְּאִשָּׁה, וְאו"ו בְּכֵן, חֵתָן, ה"א בְּכֵלָה. וּפָאָה אִיְהוּ מָאן דְּמִקְרַב אֶתְוֹן דִּידוּד בֵּהּ וּבְאִתְתָּהּ, בְּכֵרָה וּבְכֵרְתָּהּ, בְּקִדְשָׁה, בְּבִרְכָא, בְּנִקְיֵי, בְּעֲנֻנָה, וּבְכַבְשֵׁת פְּנִים, וּבְכָל מַדּוֹת טְבִין דְּכְתִיבִין עַל מְרֵי מִתְנִיתִין; וּמִתְחַמְּמִין בְּאִשִּׁין קִדְשִׁין דְּאִישׁ וְאִשָּׁה, דְּאֲנוּן אִשׁ עוֹלָה וְיוֹרֶד: [אִשׁ] קֹדֶשׁ דְּעֲצֵי הַמַּעֲרֶכֶה, דְּאֲנוּן עֲצֵי הַקֹּדֶשׁ, אִיבָרִין קִדְשִׁין, וְאִשׁ שֶׁל גְּבוּהַ

(ד) וּבְגִין תְּרִין אִשִּׁין אֵלִין אָמַר הַנְּבִיא (ישעיה כד, טו): "עַל כֵּן בְּאָרִים כְּבָדוֹ יִי", דְּאֲנוּן

וּבִשְׁבִיל שְׁתֵּי אִשִּׁים אֱלוֹ אֹמַר הַנְּבִיא: "עַל כֵּן בְּאָרִים כְּבָדוֹ יִי", שֶׁהֵן הָאִשִּׁים שֶׁל הַשְּׂכִינָה, שְׁבָה נֹאמַר: "כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ אִשׁ אֲכָלָה הוּא". וְהֵן: אִשׁ עֲלִיּוֹנָה – כִּסָּא רַחֲמִים, אִשׁ תַּחְתּוֹנָה – כִּסָּא דִּין. וְהֵינּוּ בִּינָה וּמַלְכוּת. מַלְכוּת – אִשׁ עוֹלָה, בִּינָה – אִשׁ יוֹרֶדֶת. הַיְיָ, הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, אוֹחוֹ בִּשְׁתֵּיהֶן: בִּינָה – יוֹד הָא וְאוֹ, הָא – מַלְכוּת. תַּפְאֶרֶת, כְּאֲשֶׁר אוֹחוֹ בָּהֶם, שׁוֹרָה עֲלֵיו חֻכְמָה, שְׁבוּ 'כַח מָה'. 'מָה', שֶׁהוּא יוֹד הָא וְאוֹ הָא, כַּחוֹ הוּא: יוֹד וְאוֹ דֶלֶת. הָא אֵלֶף. וְאוֹ אֵלֶף וְאוֹ. הָא אֵלֶף. וְכָל אַרְבַּעִים וּשְׁתַּיִם הָאוֹתִיּוֹת נִמְצְאוֹת בְּאָדָם וּבְאִשְׁתּוֹ וּבְבִנּוֹ. וּלְפִיכָךְ אֵין הָאָדָם שְׁלָם אֵלָּא בְּבִן וּבֵת. וּמִי שְׂאִין לוֹ בִּן, שֶׁהוּא וְאוֹ – מִסְתַּלֶּקֶת הַיּוֹד; וּמִי שְׂאִין לוֹ בֵּת, אֵין לוֹ אֶת הַהָא שֶׁהִיא בֵּת – מִסְתַּלֶּקֶת הַהָא הַעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהִיא אִם, מִבֵּת זֹגָה. כִּי הָאוֹתִיּוֹת אֵינָן שׁוֹכְנוֹת זֹו בְּלֹא זֹו. וּלְפִיכָךְ, בְּאִישׁ וּבְאִשָּׁה בִּן וּבֵת שְׁנַעְשׂוּ כִּיאוֹת, שׁוֹכֵן עֲלֵיהֶם שֵׁם הַיְיָ, וְנִקְרָאִים בְּנִים לְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁכָתוֹב: "בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם".

אִשִּׁין דְּשְׂכִינְתָּא רַבָּה", "כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ אִשׁ אֲכָלָה הוּא" (דברים ז, מד). וְאֲנוּן: אִשׁ עֲלָאָה – כִּסָּא רַחֲמִים, אִשׁ תַּפְאָה – כִּסָּא דִּין. וְהֵינּוּ בִּינָה וּמַלְכוּת. מַלְכוּת – אִשׁ עוֹלָה, בִּינָה – אִשׁ יוֹרֶד. יוֹד, עֲמוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא, אֶחָד בְּתַרְוֵיהוּ: בִּינָה – יוֹד, הָא – מַלְכוּת. תַּפְאָרֶת, כִּד אֶחָד לֹון, שְׁרִיא עֲלָה חֻכְמָה, דְּבֵה כ"ח מ"ה. מ"ה, דָּאִיְהוּ יוֹד הָא וְאוֹ הָא, כַּח דִּילָה: יוֹד וְאוֹ דֶלֶת. הָא אֵלֶף. וְאוֹ אֵלֶף וְאוֹ. הָא אֵלֶף. וְכָלְהוּ מ"ב אֶתְוֹן מִשְׁתַּכְּחִין כְּבַר נֶשׁ וּבְאִתְתָּהּ וּבְכֵנּוּי. וּבְגִין דָּא לִית בְּר נֶשׁ שְׁלִים אֵלָּא בְּכֵן וּבֵת. וּמָאן דִּלִּית לֵה בֵּן, דָּאִיְהוּ וְאוֹ – אֶסְתַּלֵּק יוֹד; וּמָאן דִּלִּית לֵה בֵּת, לִית לֵה ה"א דָּאִיְהִי בֵּת – אֶסְתַּלֵּק ה"א עֲלָאָה, דָּאִיְהִי אִם, מִן בֵּת זֹוגָה. דְּאֶתְוֹן לָא שְׁרִין דָּא בְּלָא דָּא. וּבְגִין

דָּא, בְּאִישׁ וּבְאִשָּׁה בֵּן וּבֵת דְּאֶתְעַבְדּוּ כְּדָקָא יָאוֹת, שְׁרִיא עֲלֵיהוּ יוֹד, וְאֶתְקַרְיָאוּ בְּנִים לְקֹדֶשׁא בְּרִין הוּא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב (שם י, ט): "בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם". עַד

כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

(טו) וְהַנּוֹגֵעַ לְדְרוֹשׁ שְׁלֵנוּ הוּא עֲנִין מַה שְּׁאָמַר: וּמִתְחַמְּמִין בְּאִשִּׁין קְדִישִׁין דְּאִישׁ וְאִשָּׁה. כְּדַפְרָשׁוּ בְּפִרְקֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר (פּרָק יב), שְׂאִישׁ וְאִשָּׁה שֵׁם י"ה נְתוּן בֵּינֵיהֶם; וּכְשִׂאִישׁ וְאִשָּׁה נוֹהֲגִים כְּרֵאוּי - שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶם, וְאִם לֹא - חֵס וְשְׁלוֹם שֵׁם י"ה מְסַתְּלָק, וְנִשְׂאָרוֹ אֵשׁ וְאֵשׁ, וְ"אֵשׁ הִיא עַד אֲבִדוֹן תֹּאכַל" (לוינ' ל, יב). וְהִנֵּה הָאֵשׁ שֶׁהוּא בְּאִישׁ הוּא נִמְתָּק יוֹתֵר מִדִּין הָאִשָּׁה, כִּי הָאִישׁ נְתוּן הַיּוֹד בֵּין הָאֱלֹהִים וּבֵין הַשָּׁמַיִם, אֲמָנָם אִשָּׁה ה"א בְּסוֹפָהּ. וְסוֹדוֹ הוּא: אִישׁ הוּא אֵשׁ יוֹרֵד, אִשָּׁה הוּא אֵשׁ עוֹלָה. וְנוֹדֵעַ, כִּי כָל יְרִידָה הוּא הַשְּׁפַע הַיּוֹרֵד בִּירִידָה, כִּי כָל הַיּוֹרֵד בְּמַהֲרָה דֶּרֶךְ יֵשֶׁר לְהַשְׁפִּיעַ. וְהַנִּקְבָּה הוּא אֹר חוּזֵר. וְנִקְרָא אִשָּׁה, שֶׁהוּא אֵשׁ עוֹלָה, וְהִינוּ עוֹלָה כְּדִי לְקַבֵּל. וְצָרִיךְ לְכוּן, שְׂאִיבְרִיו מִתְחַמְּמִין עַל יְדֵי אֵשׁ גְּבוּהָ שֶׁהוּא קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, הַנִּשְׁפָּע מִבִּינָה שֶׁהִיא קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים; וְכֵן מִתְחַמֵּם עַל יְדֵי אֵשׁ עוֹלָה מִהַשְׂכִּינָה, וְהוּא מֵאֵשׁ שְׂבֵאֲשֵׁתוֹ. וְכִמוֹ שְׂאָמַר בְּפִרְקוֹ: יוֹד, עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, אֶחָד בְּתַרְוֵיהוּ. וְאָמַר 'אֶחָד', נִרְאָה שְׂמִשְׁמֵשׁ אוֹחַז מִשְׁנֵי הָאִשִּׁים הַנּוֹזְפִים. דְּהִינוּ אָמְרוּ: "עַל כֵּן בְּאִרִּים כְּבָדוֹ י"י", כֵּן הוּא מִתְחַמֵּם בְּאֵשׁ קְדוּשָׁה לְשֵׁם מִצְוָה קְדוּשַׁת הַזְּוִיג. וְעוֹד: סוֹד אֵשׁ הוּא סוֹד שֵׁם אֱלֹהִים שְׁעוֹלָה א"ש בְּמִלּוּאוֹ, וְהַכֶּסֶף א עוֹלָה אֱלֹהִים.

(טז) וּפְרָשׁ מוֹרֵי עַלְיוֹ הַשְּׁלוֹם (אור' סחמ"ט, טז, טז) בְּעֲנִין מִתְחַמְּמִין בְּאִשִּׁין קְדִישִׁין, שֶׁהוּא לְשִׁמּוֹר שְׁלֵא יִהְיֶה הַתְּחַמְּמוֹ מֵאֵשׁ נִכְרִית, מִנְעֻמָּה. כְּדַפְרָשׁוּ בְּזִהְרָה (לח"י מו"ט

טו, טז), זֶה לְשׁוֹנוֹ: וְזִמְנִין אֲשֶׁתְּכַח, דְּנִפְקַת נְעֻמָּה לְעֵלְמָא לְאַתְחַמְּמָא מִבְּנֵי נְשָׂא, וְאֲשֶׁתְּכַח בְּרַ נֶשׁ בְּקִשְׂרָא דְתַאוּבְתָא עֲמָה, וְאַתְעַר מִשְׁנַתָּה וְאַחַד בְּאַנְתְּתָה וְשָׂכַב עֲמָה, וְרַעוּתָא דִּילָהּ בְּהוּא תַאוּבְתָא דְהוּא לָהּ בְּחַלְמָה. כְּדִין הוּא בְּרַ נֶשׁ דְּאוּלַד, מִסְטָרָא דְנְעֻמָּא קָא אָתְיָא, דְהָא בְּתַאוּבְתָא דִּילָהּ אֲשֶׁתְּכַח הָאִי. כְּדִ נִפְקָא לִילִית וְחֻמְתָּ לָהּ, וְיִדְעַת "מְלָהּ וְהִיא אֲתַקְטַרְתָּ בָּהּ וְכוּ". אָמַר שֵׁם, שֶׁהָאָדָם הוּא נְזוּק בְּכָל חֹדֶשׁ. זְכָאִין אֲנוּן צְדִיקָא, דְמִתְקַדְּשִׁי בְּקֹדֶשׁ דְּמִלְכָּא. עֲלִיהוּ כְּתִיב (ישעיה' סו, כג): אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים, שְׂמִתְקַדְּשִׁים בְּקֹדֶשׁ הַמֶּלֶךְ. "וְהִיא מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ". עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. עֲלֵיהֶם נֹאמַר: "וְהִיא מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ".

(יז) וְצָרִיךְ לְכוּן, שְׂיִצֵּר הָרַע הַמִּתְעוֹרֵר לְזוּיג הוּא מִצַּד הַגְּבוּרָה, שֶׁהוּא אֵשׁ קְדוּשָׁה. כְּדַפְרָשׁוּ בְּזִהְרָה (נְלֹאשִׁים מ"ט, טז) בְּפִסְוִק (נְלֹאשִׁים ג, ז): "וְיִיצֵר י"י אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם", זֶה לְשׁוֹנוֹ: אָבֵל "וְיִיצֵר י"י אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם", דְּאַתְפְּלֵל בְּיִצֵּר טוֹב וּבְיִצֵּר הָרַע. אֲמַאי? אֵלָּא יֵצֵר הַטוֹב - לָהּ אָבֵל "וְיִיצֵר י"י אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם", שְׂנַכְלָל בִּיצֵר לְגִרְמָה; יֵצֵר הָרַע - לְאַתְעָרָא לְגַבֵּי נִקְבֵי. טוֹב וּבִיצֵר רַע. וְלָמָּה? אֵלָּא יֵצֵר הַטוֹב - לוֹ

(יז) וְצָרִיךְ לְכוּן, שְׂיִצֵּר הָרַע הַמִּתְעוֹרֵר לְזוּיג הוּא מִצַּד הַגְּבוּרָה, שֶׁהוּא אֵשׁ קְדוּשָׁה. כְּדַפְרָשׁוּ בְּזִהְרָה (נְלֹאשִׁים מ"ט, טז) בְּפִסְוִק (נְלֹאשִׁים ג, ז): "וְיִיצֵר י"י אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם", זֶה לְשׁוֹנוֹ: אָבֵל "וְיִיצֵר י"י אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם", דְּאַתְפְּלֵל בְּיִצֵּר טוֹב וּבְיִצֵּר הָרַע. אֲמַאי? אֵלָּא יֵצֵר הַטוֹב - לָהּ אָבֵל "וְיִיצֵר י"י אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם", שְׂנַכְלָל בִּיצֵר לְגִרְמָה; יֵצֵר הָרַע - לְאַתְעָרָא לְגַבֵּי נִקְבֵי. טוֹב וּבִיצֵר רַע. וְלָמָּה? אֵלָּא יֵצֵר הַטוֹב - לוֹ

ראשית שער הקדשה חכמה שם

לעצמו; יצר הרע – להתעורר אל הנקבה. ומצד שמאל מתעורר תמיד אל הנקבה. סוד הדבר: מכאן למדנו, שצפון מתעורר תמיד אל הנקבה ומתקשר עמה. ועל כן נקראת אשה. ובוא וראה: יצר הטוב ויצר הרע, בגלל שנתנה הנקבה ביניהם והיא מתקשרת עמהם. ואין היא מתקשרת עד שהיצר הרע יתעורר אליה, ומתקשרים זה בזה. וכיון שמתקשרים זה בזה, אז מתעורר היצר הטוב, שהוא חדוה, ומביאה אליו. ולמעלה, צד צפון ממש, שהוא חדוה בלא זהמת היצר הרע, אוחז בה בראשונה; שנאמר: "שמאלו תחת לראשי", ואחר "וימינו תחבקני"; ואז נתנת ביניהם להתקן. ועל כן: "וייצר יי אלהים" – שם מלא, אל שני הצדדים האלו, יצר הטוב ויצר הרע; "את האדם" – הרי העמדנו. אבל זכר מנקבה אין נבדלים יחד להיות פנים בפנים.

ומסטרך דשמאלא אתער תדיר לגבי נקבא. וזא דמלה: מכאן אוליפנא, דצפון אתער תדיר לגבי נקבא ואתקשר בהדה. ובגיני כך אקרי אשה. ותא חזי: יצר הטוב ויצר הרע, בגין דאתיהבת נקבא ביניהו ואתקשרא בהדהו. ולא מתקשרא עד דיצר הרע יתער לגבה, ומתקשרן דא בדא. וכיון דמתקשרן דא בדא, כדן אתער יצר הטוב, דאיהו חדוה, ואיתי לה לגבה. ולעלא, סטרך דצפון ממש, דאיהו חדוה בלא זהמא דיצר הרע, אחד בה בקדמיתא; דכתיב (ס"ט ג, ו): "שמאלו תחת לראשי", ולבתר "וימינו תחבקני"; וכדן אתיהבת ביניהו לאתקנא. ועל דא:

"וייצר יי אלהים" – שם מלא, לגבי תרין סטרין אלין, יצר טוב ויצר הרע; "את האדם" – הא אוקימנא. אבל דכר מנקבא לא מתפרשן כחדא למהוי אפין באפין. עד כאן לשונו.

(ח) הרי מבאר, שלמעלה הגבורה – שהוא השמאל, שמשם נמשך היצר הרע – הוא המעורר הזווג. ופרש פונתנו מה שפרשנו לעיל (אומי) שאין באצילות יצר הרע חס ושלום. וזהו שאמר: בלא זהמא דיצר הרע. שבהמשך הדין למטה בחיצונים נעשה יצר הרע בזהמא, דהינו שיתאווה יצרו להתענג וכיוצא; אבל למעלה הוא שמחה לבד, המתעורר מהשמאל. והוא האש הרוחני בסוד שם אלהים. כמו שאמר, שייצר טוב ויצר הרע נבראו בשם מלא: ידו"ד אלהים. דהינו: ידו"ד – יצר הטוב, להתנהג הזכר, שהם חסדים; ויצר הרע – אלהים, שהם הגבורות, להנהגת הנקבה, שהיא אשה – אש ה"א. והינו 'את האדם', שהם יחוד זכר ונקבה פנים בפנים, ויחוד החסד והדין, ידו"ד אלהים. הרי בחשב האדם בכחינת היצר לעוררו לשם קדשה – הרי היצר מתקדש, והוא דומה לשרשו העליון.

(ט) ונראה לי, שאם בא לאדם קשוי שלא חשב לשם מצוה – ינעץ צפרניו בקרקע, וכן יהרהר ביום המיתה, עד שתתבטל תאוותו, ואחר כך בעת הזווג יחוד ויעורר עצמו לשם קדשה על דרך האמור, בחשבו בשמות הקדושים האמורים, ובדרך

[ח] לאתקנא בזו"ש ליתא, וכדפו"י: לאתזנא. [כ] אבל וכו' בזו"ש: אבל דכר ונוקבא כחדא, מתפרשן.

זה שומר הטפה מיצר הרע. שפרשו בתקונים (מיקון י; לא, ב), זה לשונו: וכגונא דא, בזווגא דבר נש צריך לנקי טפה מחטא, וכעין זה, בזווגו של אדם צריך לנקות הטפה מן החטא, שהוא היצר הרע, להיות הזרע נקי בהא. דאיהו יצר הרע, למהוי זרעא נקיזה בה"א. זהו שכתוב: "הא לכם זרע".

הדא הוא דכתיב (נלאטימ מו, כג): "הא לכם זרע". עד כאן לשונו. ומפל מקום, מפני שאי אפשר לאדם שיהיה נקי מיצר הרע, מצד היותו מלבש בחמר היצר אחר חטא אדם הראשון, ובהכרח יש לחמר תענוג, עם היות שיכון כל מה שירצה, מטעם זה יטמא האדם בהוצאת הטפה, שהרי נתלבש בו יצר הרע על כל פנים.

כא כסלו

(כ) ובענין קדשת הזווג וכונתו: בארו בתקונים (מיקון י; כה, ב), שהיא דומה ליחוד שאדם עושה בתפלת שמונה עשרה. ואמר שם, שפמו שכשואדם מתפלל

תפלת שמונה עשרה הוא בחשאי (עי' נרכוס לא, ב), כן הזווג צריך שיהיה בחשאי. זה לשונו: בזמנא דאנון ביחודא חדא,

צריכין ישראל למיקם בצלותא בחשאי. ורזא דמלה: הביאו לה בחשאי (פסמיס נו, ב). ובגין דא, בעמדם ישראל בעמידה,

לאתער לגבה י"ח ברכן בחשאי, לארקא לה ברכן, אתמר בחינן (יחוקאל א, כד):

"בעמדם תרפינה כנפיהן", דלא צריך למשמע קלא כ"א. כגונא דחנה, דאתמר בה

(ט"א א, ג): "וקולה לא ישמע". והכי צריכין ישראל ליחדא בבת זוגיהו

בחשאי, בענוה ברתת ובזיע, בכסויא, כמה דאוקמוה קדמאין (מריס כ, ג): כמי שכפאו שד, דאיהו שד מן שדי. דבההוא זמנא אתעבר מתרעא. ודא רזא דמזוזה,

דאתמר בה (מריס ו, ט): "וכתבתם על מזוזת ביתך". ומזוזת ביתך, פתיב, הזמן"ת"י. ואם הוא אשתמע קלה – מיד (נלאטימ ג, ו): "לפתח חטאת רבץ". ולא עוד, אלא דאיהו זעיר במהימנותא. ולא למגנא אוקמוה קדמאין (נרכוס כה, ג): כל המשמיע קולו בתפלתו

– הרי זה מקטני אמנה. עד כאן לשונו לענין הזווג.

(כא) עוד שם (כה, ג): ביההוא זמנא באותה שעה שהם מתיחדים – "ישקני דמיחדין – "ישקני מנשיקות מנשיקות פיהו". מהו 'נשיקות פיהו' שתי

באומה שעה שהם מתיחדים – "ישקני דמיחדין – "ישקני מנשיקות מנשיקות פיהו". מהו 'נשיקות פיהו' שתי

באומה שעה שהם מתיחדים – "ישקני דמיחדין – "ישקני מנשיקות מנשיקות פיהו". מהו 'נשיקות פיהו' שתי

באומה שעה שהם מתיחדים – "ישקני דמיחדין – "ישקני מנשיקות מנשיקות פיהו". מהו 'נשיקות פיהו' שתי

באומה שעה שהם מתיחדים – "ישקני דמיחדין – "ישקני מנשיקות מנשיקות פיהו". מהו 'נשיקות פיהו' שתי

שפתיים שלו ושתיים שלה – הן ארבע כנפות החיות, שנאמר בהם: "וארבע כנפים לאחת להם". וכאשר נכללים שני פנים שלו ושנים שלה וארבע זרועות של שניהם, נאמר בהם: "וארבעה פנים לאחת, וארבע כנפים לאחת להם". והם: ארבעה פנים – יהוה, ארבע כנפים – אדני, בחבור אחד – יאהדונהי.

לאחת, וארבע כנפים לאחת להם". ואנון: ארבע אנפין – ידו"ד, ארבע גדפין – אדנ"י, בחבורא חדא – יאהדונהי. עד כאן לשונו.

(כג) וימה שאמר: ליחדא בבת זוגה ברתת בזיע בכסופיא, כן נראה גם כן בזהר (ואמטון רסט, 6), זה לשונו: "ובשכבך" "ובשכבך" – לנהג עצמו ביראת רבונו, בקדשה (דנריס ג, י) – לדברא גרמה בדחילו דמרה, ובענוה, שלא ימצא חצוף כנגד רבונו. בקדשה בענוה, דלא ישתכח חציף לקבלה דמרה. עד כאן לשונו. ובנודאי שהמשמש בלי כסוי הוא חציפותא.

(כג) וכן אמרו בגמרא^כ: שלשה הקדוש ברוך הוא שונאן, ואחד מהם – המשמש ערס. ומכל מקום לא אתא לאפוקי שישמש בלבשו, שהרי אמרו (כחצות מט,

6): הוא בבגדו והיא בבגדה – יוציא ויתן כתובה. ופרש הרשב"י בתקונים (מיקון נח;

כג, 6), זה לשונו: ובההוא זמנא דאתפשטת מאלין לבושין, אתיחדת עם בעלה בקרוב בשרא. הך הוא דכתיב (נרלטי ג, כג-כד): "עצם מעצמי ובשר מבשרי, לזאת יקרא אשה, כי מאיש לקחה זאת. על כן יעזב איש את אביו ואת אמו, ודבק באשתו והיו לבשר אחד". כי כך הוא הדרך, להתיחד זכר ונקבה בקרוב בשר. וזהו הדבוק של היחוד של מעלה, שלא יהא דבר חוצץ. ולפיכך העמידוהו בעלי המשנה, שכאשר האדם מתפלל ומיחד את הקדוש ברוך הוא בשכינתו, לא יהיה דבר חוצץ בינו ובין הקיר, שלא יעשה פרוד וקצוץ בין הקדוש ברוך הוא ושכינתו. וסוד הדבר: "יהיו שניהם ערומים, האדם ואשתו". 'ערומים' – בקרוב בשר, בלא לבוש כלל.

פיהו". מאי נשיקות פיהו? תרין שפון דילה ותרין דילה – אנון ארבע גדפין דחיון, דאתמר בהון (ימקאל 6, ו): "וארבע כנפים לאחת להם". וכד אתפלגן^כ תרין אנפין דילה ותרין דילה וארבע דרועין דתרוניהו, אתמר בהו (סס): "וארבעה פנים

לאחת, וארבע כנפים לאחת להם". ואנון: ארבע אנפין – ידו"ד, ארבע גדפין – אדנ"י, בחבורא חדא – יאהדונהי. עד כאן לשונו.

(כג) וימה שאמר: ליחדא בבת זוגה ברתת בזיע בכסופיא, כן נראה גם כן בזהר (ואמטון רסט, 6), זה לשונו: "ובשכבך" "ובשכבך" – לנהג עצמו ביראת רבונו, בקדשה (דנריס ג, י) – לדברא גרמה בדחילו דמרה, ובענוה, שלא ימצא חצוף כנגד רבונו. בקדשה בענוה, דלא ישתכח חציף לקבלה דמרה. עד כאן לשונו. ובנודאי שהמשמש בלי כסוי הוא חציפותא.

(כג) וכן אמרו בגמרא^כ: שלשה הקדוש ברוך הוא שונאן, ואחד מהם – המשמש ערס. ומכל מקום לא אתא לאפוקי שישמש בלבשו, שהרי אמרו (כחצות מט,

6): הוא בבגדו והיא בבגדה – יוציא ויתן כתובה. ופרש הרשב"י בתקונים (מיקון נח;

כג, 6), זה לשונו: ובההוא זמנא דאתפשטת מאלין לבושין, אתיחדת עם בעלה בקרוב בשרא. הך הוא דכתיב (נרלטי ג, כג-כד):

"עצם מעצמי ובשר מבשרי, לזאת יקרא

אשה, כי מאיש לקחה זאת. על כן יעזב

איש את אביו ואת אמו, ודבק באשתו

והיו לבשר אחד". דכך דרפה^כ, לאתיחדא

דכר ונקבא בקרוב בשר. ודא דבוקא

דיחודא דלעלא, דלא יהא דבר חוצץ.

ובגין דא אוקמוה מרי מתניתין (נרלטי ג, 3),

דבר^כ נש מצלי ומיחד קדשא בריך הוא

בשכינתה, דלא יהא דבר חוצץ בינו ובין

הקיר^כ, בלא פרוד וקצוץ בין קדשא בריך הוא ושכינתה. ורזא דמלה (נרלטי ג, כה):

[כד] אתכלאן בוז"ש: אתכלילן. [כה] ג' הקב"ה וכו' כ"ה בפדרה"ק הו"ש כח, א. ובמס' גדה וכן בויק"ר:

ד' הקב"ה וכו' והמשמש מיטתו בפני כל חי. וע' חוסי' שם שהביא גי' משמש מטתו ערום, והוא במדרש ויק"ר.

[כו] דרכה בוז"ש: דרכא. [כז] דבר נש בוז"ש: דכד בר נש. [כח] ובין הקיר וכו' בוז"ש: לבין הקיר

שםד ראשית פרק ששה עשר חכמה

"ויהיו שניהם ערומים, האדם ואשתו". 'ערומים' - בקרוב בשרא, בלא לבושא כלל. עד כאן לשונו.

כד) ונחזור למאמר מפרשת קדשים שהעתקנו לעיל (אום ט), ונבאר בו איזה דבר לפי הפשט, שבמאמר זה נתבאר פנות הזווג מה יהיה. אמר: בגיני כך בעי בר נש למחדי לאתתה בההיא שעתא. אחת מן הפנות הטובות שכתב הראב"ד עליו השלום בשער הקדשה, כמו שהעתיק רבנו יעקב בעל הטורים בטור ארח חיים (מיון יט), היא: שייכון למצות קיום עונה, שהיא מצות עשה (שמות כא, י): "וענתה לא יגרע". וזהו שאמר: בעי בר נש למחדי לאתתה, לזמנא לה ברעותא חדא עמה. ופרושו, שתהיה רצונה דבוק עמו, שלא יהיה ביניהם שום קטגוריא ומחלקת, אלא אהבה אתנה שלום ורעות. וביותר בשבת. וכן פרושו בתקונים (מיון כא, נ, א), שצריך לומר לה מלין דפיוסא. וכן פרושו בפרשת בראשית (מט, ט), זה לשונו: מכאן אוליפנא: מאן דמתחבר באנתתה, בעי למפגע לה מכאן למדנו: המתחבר באשתו, צריך להפציר ולבסמא לה במלין; ואי לא - לא יבית בה ולהנעים לה בדברים; ואם לא - לא ילון עמה. בגין דיהא רעותא דילהון כחדא, בשביל שיהיה הרצון שלהם יחד, בשאינם בדלא אניסו וכו'. ופרשו שם מלי דרחימותא (נלאטי ג, כג): "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי, לזאת יקרא אשה", עין שם.

כה) ויבינו תרויהו כחד לההיא מלה. פרוש, שצריך לומר לה, שתכונ דעתה אל הקדשה למשך נשמה קדושה, אם הזווג להוליד. בנפשא ובגופא. להיותם דומות אל מציאות העליון; שכשם (שעל ידי) שזעיר ונקבה מתדבקים בפנימיותם ובחיצוניותם כאחד, כן למטה צריך שידמו אל שרשם. והינו אמרו: נפשא חד וגופא חד. ונראה מתוך הלשון, שצריך לכוון: שכשם שגוף האדם נשלם מחסרונו - דהינו הצלע אשר לקח מהאדם - בהזדווגו, כן נשמתו גם כן חסרה, מפני שגם כן הנשמות כאשר נאצלות מלמעלה הם נאצלות זכר ונקבה, כדפרשו בזהר (שלח קטז, ג) בענין (סוטה ג, ב) בת פלוני לפלוני, ולמטה הם נפרדות, ונמצא שבזווג הם משתלמין הנשמות זכר ונקבה, וכן במציאות גופם כדפרשונו. והינו: נפשא חד וגופא חד - שכשם שיש אחדות בגוף, כן בנפש. והקדמה זו מכרחת ואמתית בלי שום פקפוק, ואין כאן מקום להאריך.

כו) כדן קדשא בריך הוא שרי באחד, ואפק ריחא דקדשא. הענין: שכמו שבמציאות העליון יש לנו, שאין האין סוף יתברך ויתעלה שורה אחדותו על הכפא פגום, אלא בהיותו כלו מתאחד כאחד אז הם מאירים מאור העליון; כן במציאות

ראשית שער הקדשה חכמה שמה

'רוחא דקדשא' זכאין אנון, דלא אוקים מלה דא אלא בה ממש, דהינו סוד האצילות העליון. והינו: אני יי - ולא בעולמות התחתונים. ואמר: ועל דא: "קדשים תהיו פי קדוש אני יי אלהיכם" - הם סוד גפש רוח נשמה ההוים מצד הזווג העליון. ודי למבין.

(ז) זכן ראוי לכוון מה שפרש רשב"י עליו השלום (נלאשית יב, ג): פקודא שתיתא:

לאתעסקא בפרה ורביה. וכל מאן דאתעסק בפרה ורביה - גרם ליהוה נהר למהוי נביע תדיר, ולא יפסקון מימיו, וימא אשתלם ככל סטריין, ונשמתיין חדתין מתחדשן ונפקין מהווא אילנא, וחילין סגי אין אתרבו

לעלא בהדי אנון נשמתיין. עד כאן לשונו לענינו.

כב כסל

(ח) ומכלל קדשת הזווג, שיהיה זווגו פנים בפנים, ולא פנים פנגד אחר. כדפרשו

בזהר (פקודי יט, ב), זה לשונו: הקא הוא יחודא וקשורא כחדא, למהוי עלא ותתא חד בקשורא, דלא מתפרשין כל שיפין דא מן דא, ולאשתכחא כלא אנפין באנפין. ועל דא תנינן (סנהדרין יב, ג): מאן דמשמש ערסה מאחורא - אכחש תקונא דאסתכלותא אנפין באנפין, לאנהרא כלא כחדא, ולאשתכחא אנפין באנפין בדבקותא כדקא יאות. כמה דאתא אפר (נלאשית ג, ד): "ודבק באשתו". 'באשתו' דיקא, ולא אחורי אשתו. עד כאן לשונו.

(ט) וענין אחורי אשתו הוא הפיכת השלחן. שאמרו במסכת נדרים (כ, ב): חגרים

מפני מה הוין? מפני שהופכים את שלחנם. ופרש רשב"י עליו השלום: שהופכים פנים פנגד ערף, שבאין על נשותיהן שלא כדרךן. וכן כתב הרא"ש: מפני שהופכים את שלחנם - לשמש שלא כדרךה. ומדה פנגד מדה: על שמטריח אותה על ארכבותיה, לפיכך הכנים נכה רגלים. עד כאן לשונו.

(ל) זכל מה שנמצא אחר כך בגמרא מהפיכת שלחן שהתירו בגמרא, שאמר (שם ע"ג):

ההיא דאתאי לקמיה דרב, אמרה לו: ערכתי לו שלחן והפכו, ואמר: מאי שנא מכוניתא? לא - כך הוא פרושו בודאי. וכתבתי זה, לאפוקי מאותם המבטלים

[כט] אישתלים בזו"ש: אתמליא. [ל] ולאשתכחא וכו' בזו"ש: ולאשתכחא כלא אנפין וכו'. [לא] ואמר מאי

מהם המורא והבשת, ומוציאים זרעם לבטלה, שהם משמשים בנקב הטמא, מקום הוצאת הרעי. כי השמוש שם אי אפשר להוליד, והרי אמרו: חגרים מפני מה הוין? מפני שהופכין את שלחנם. וכתב הרמב"ם עליו השלום בפרק כ"א מהלכות אסורי ביאה (הלכה ט): שלא יוציא זרע לבטלה; ואם השמוש שם - הרי הוא לבטלה. וכן נראה מדברי הראב"ד עליו השלום בשער הקדשה, שאין הפונה בענין הפיכת השלחן האמור אלא פנים כנגד אחר, וענינו לענין הולדה כדפרשנו.

(ל) ומורי עליו השלום מצאתי שכתב (כעת למ"מ) דרכים שיתקדש האדם, ובכללם באר מקצת בקדשת התשמיש, ונעתיק דבריו הנה. זה לשונו: דרך ירכב האדם על החיצוני^י, וכמה בחינות יש בו, שצריך אליו ערמה להנצל ממנו. עקר שהכל תלוי בו הוא: יסוד כל דבר ודבר לא יהיה לו אחיזה כלל ועקר. כענין אמרו (ימיה כג, יג): "הוי בנה ביתו בלא צדק". וצדק היא המלכות (וזה פינחס לו, ב). והינו: מי שכל מעשיו לשם שמים - סוד היחוד שם. הינו מלכות שמים, תפארת. והיות האדם מקדים שם שמים בכל מעשיו - מיד הקלפה מסתלקת משם; אמנם אם לא יהיו מעשיו לשם שמים - מיד הרעה קופצת שם ומולכת על הדבר ההוא. ולכך צריך האדם להיות מעשיו לשם שמים במחשבה - שיישר מחשבתו בפעל ההוא לשם יחוד קונו, פנודע. וכדבור - יזכיר בפיו: "לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה". ובמעשה - שלא יהיה המעשה מקלקל, כי לא תועיל המחשבה והדבור, אחר שהכלי מכער לא ישרה. ולזה בהיותו בונה בית יהיה מחשבתו לעבודת קונו, וכדבורו לשם שמים - הקדוש ברוך הוא ושכינתה, ובמעשהו. ואז צדק ילין בענין ההוא, והרעה נבדלת משם. וזה עקר גדול בהולדה, ביחוד איש ואשתו. שאין לה דבר שיקדים לילית הרשעה להמצא שם כי אם בפעל זה, מפני שהוא בגין גדול להוליד ולד של קימא בונה עולם, או להוליד לבהלה בניו לשם לילית, כדפרשו בסבא (משפטים נ, ב; קי, ב) בעשוקים^י, או להוליד רשעים בני סמא"ל וילית מחריבי עולם.

(ג) וזוה ענין זה קשה למאד, וצריך ענינים גדולים והכנות לברח ממנה. וההכנה הראשונה היא טהרת האדם מעונותיו, כל מה שאפשר בתשובה לפני קונו. ההכנה השנית: לשמור עצמו מהחטא^י בהיותה נדה; שאז היא^י משתפת לאשתו, ואם יחטא אחריה - נדבק בו אחר כך בהולדה. ההכנה השלישית: בטהרת האשה כדין וכשורה, פנודע, וקציצת צפרניה - שהם עשרים - שגדלו בנדתה, שהם גורמים רעה לעולם, וכן קצת משערה^י. וכן נתבאר בפרשת אחרי מות בסופה (עט, ב), וכן

[כ] דרך וכו' סדר שיוכל למשול על החיצוני [לעת חכמה]. [לכ] בעשוקים אולי צ"ל: (על פסוק בקהלת ד, א) העשוקים. ובפסוק וכן בזו"ש: "ואראה את כל העשוקים וגו'". ולקמן בזהר כדף קיא דורש מסיפא דקרא "ומיד עושקהם כח". [לז] מהחטא מהסיגים שגזרו חז"ל, שלא יבא לידי עבירה עצמה [לעת חכמה].

בזהר פרשת פינחס (ממ, ט). תגנום בחצרה בחור ידוע, וכבואה תשרפם, מפני שאותו החלק הוא לחיצוני, חלק טמא, וצריך בעור, ואין בעור אלא שרפה (עי' פסחים ה, ט). ההכנה הרביעית: יחודו עמה בקדשה ובכונת הלב ובהצנע.

לג) ובזהר בפרשת ויקרא (יע, ב) מפרש לחש אחד שיאמר בעת זווגו, כדי להרחיק הרשעה הזאת ממנו. וכבר פרשנו בר"א י"י סימן י" דרך קדוש שיקדש עצמו בשעת התשמיש. ועקר הכל: שלא לאור הנר (מ"ה י, ב), ובכסוי, וכן שירחץ ידיו אחר חצות קדם הזווג, כדי להעביר רוח הטמאה. ועל דרך זה יתרחק האדם מכל הדברים הגורמים פגם לנפש, פי בכלם יש לה מבוא י"י. ויתרחק מכל דברים המטנפים ומכל המקומות שהמזיקים מצויים שם, פי כלם יגרמו לו רעה. וכן מבתי עבודת אלילים, כגון בית תפלתם, בתי ערפאות שלהם, מקום כנסיותם. להתרחק מהזונה מארבע אמותיה (ע"י י, ב), ושלא להסתפל במחשבתו בזנותם וכיוצא. פי אלו הדברים גורמים רעה לאדם, ומיד אשת זנונים רודפת אחריו להזנותו לאסור במתור לו י"י. וכיוצא מהדברים הרעים, בזולת כמה דברים אחרים, כגון מכל מיני כשופים וקסמים, והסתפל בס. פי האדם למקרה עמהם, מפני שהם המזמנים לאדם כרגע, וזו שמחתם לדבק בו. ועל הכל יזהר מהיותו בעל מריבה וקטטה בתוך ביתו, שזהו ההכנה העקרת אשר לה, פי מיד היא נמצאת שם. וכאשר ידע שהוא נגד החתן העליון והיא נגד הפלה העליונה, ובעשותו קטטה מברית שלום מבין שניהם, ומיד הרשעה נאחזת שם – אין ספק שיראה האדם שהוא פגם גדול. והמריבה בבית היולדת גורם סכנה לילד, ומיד היא נמצאת שם. והמריבה במקום השמחה, כגון חתן וכלה, חס ושלוש גורם רעה גדולה, ונאחזת באותו הבית, כענין "הוי בנה ביתו בלא צדק" (ימ"ה כג, יג). וכן יזהר מהדברים הנמאסים, שהיא אוחזת בהם, ומלאכלן^{כ"א} במקומות המטנפים. פי לא לחנם פרשו (מכות טו, ט): "אל תשקצו את נפשתיכם" (ויקרא יב, מג) – זה השוטה בקרנא דאמנא^{כ"ב}. פי כל אלו הדברים גורמים שקוץ הנפש ברשעה הזאת, שמשכנה בטנופים. וכן יזהר, שלא יהיה מלכלך בידי ומטנף בכגדיו. וכבר הזהירו רבותינו ז"ל (שנ"ק ק"ה, ב) בזה לתלמידי חכמים, ופרשו הטעם (מש"ל מ, לו): "ומשנאי^{כ"ג} אהבו מות". ודאי מות, שהיא הוא בלי ספק. ולא יאכל במזדמן באקראי, אם לא בכונה בשיבה לכבוד קונו, שגם היא מזדמנת. ולא יברך בידים מסאבות ומזהמות (עי' מילין קה, א"ג), וכל פיוצא. וכבר האריכו בזה חכמינו ז"ל. כל אלו מצות לא תעשה.

זה. [לו] בר"א בר"מ: בר"מ (ברעיא מהימנא). [לז] סימן אור יקר על רעיא מהימנא הוא עדיין בכת"י. ולכן לא ידוע איזה סימן. [לח] מבוא מקום ליכנס [לדעם חכמה]. [לט] במותר שכשממש עם אשתו המותרת לו בא במחשבתו דברים אלו של איסור [לדעם חכמה]. [מ] גורם סכנה וכו' ואני הכותב קבלתי, שגם המריבה מחמת שם הולד סכנה לו [יוסף אומן, פסק הנהגת האדם עם בני ניוון]. [מא] ומלאכלן נראה שצ"ל: ומלאכול.

(לד) וַיֵּשׁ מִצּוֹת עֲשֵׂה. כְּגוֹן לְזַהַר בְּהַבְדֵּלָה אַחַר שֶׁבִרְךָ לְהַתְפַּלֵּל עַד מִי הַבְּדֵלִים מִמֶּנּוּ, שָׂאוּ הֵם מִתְגַּבְּרוֹת, וְצָרִיךְ לְהֶאָרִיךְ בְּפִסּוּקֵי שְׁמִירָה כְּפִי כַחוֹ. וְכֵן בְּצֵאתוֹ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ, וּמָה גַם בְּלֵילָה. וְשְׁמִירַת קוֹנוֹ בְּפֶתַח, וְהוּא יוֹצֵא וְנִבְדֵּל מִמֶּנָּה, וְהַחִיצוֹנִי לְשִׁמְאֵלוֹ, יִתְפַּלֵּל שָׁם לְקוֹנוֹ עַל הַיּוֹת שְׁמִירַתוֹ עִמּוֹ בְּדַרְכּוֹ. וְזֶהוּ (מַהֲלִים פֶּה, טז): "צִדֵּק לְפָנָיו יִהְיֶה", דִּהְיִנוּ מִדַּת צִדֵּק. וְכֵן בְּמַעֲשָׂיו, כְּגוֹן בְּרַחֲמֵי יָדָיו לְהַגְבִּיר הַיָּמִין עַל הַשְּׂמָאל, בְּדַפְרָשׁוֹ בַּזֶּהָר (וֹמַר לֵב, ב). וְכֵן בְּכָל פַּעַם לֹא יִגְבִּיר רִגְלֵי שְׂמָאל עַל יָמִין וְלֹא יָד שְׂמָאל עַל יָד יָמִין, אֲלֵא לְהַפְּךָ: יָד יָמִין עַל הַשְּׂמָאל, רִגְלֵי יָמִין עַל הַשְּׂמָאל לְעוֹלָם, וּבְכֻנָּה לְהַכְנִיעַ הַחִיצוֹנִי. וְכֵן בְּסַעֲדוֹתָיו וּבְשִׁמְחוֹתָיו, בְּחֻגָיו וּבְמוֹעֲדָיו וּבְסִכְתּוֹ, לֹא יִכְנַס וְלֹא יִתְעַרֵּב עִמּוֹ. וַיִּזְמַן עֲנִיִּים, שֶׁהֵם מִשְׁכָּן לְקַדְשָׁה כְּנוֹדַע (ע"י זֹהָר יִסְרוּ פו, ג; וְעוֹד). וְצִדְקָתוֹ יִקְדִּים לְכָל דְּבָרָיו, שְׁבָאוֹתָהּ פְּרוּטָה מְזַדְמַנֶּת הַקַּדְשָׁה מִיָּד. וְלֹא יוֹצִיא מִפִּיו דְּבַר נֶגֶד הַשֵּׁטֶן (ע"י נִרְכַּס יט, ב), וְלֹא יִזְכִּירָהוּ. וְלֹא יִזְרַק בְּכַעַס (וֹהַר פְּקוּדֵי רַסָּה, ג), שֶׁהוּא תִקְרַבֶּת לוֹ, וְכִיּוֹצֵא. וְלֹא יִקְלַל עֲצָמוֹ, וְלֹא יֹאמֵר "יִהְיֶה לְשֵׁטֶן" אוֹ "בְּשַׁעַת רְעָה" וְכִיּוֹצֵא, כִּי הַדְּבָר גּוֹרֵם רַע גָּדוֹל. וְלֹא יִפְחִיד לְקַטֵּן וַיֹּאמֵר: "חַתּוּל קַחְהוּ", "גְּמַל קַחְהוּ", "כָּלֵב נִשְׁכְּהוּ", וְכִיּוֹצֵא; שֶׁהוּא נִקְרָא כָּלֵב וְחַתּוּל וְכָל שְׁמוֹת הַרְעִים לְהַרְעוֹ. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. ^{מ"ה}

כג כסלו

(לה) וּבְעֵינָיו מֵה שֶׁכֶּתֶב מוֹרֵי עֲלָיו הַשְּׁלוֹם (לְעֵיל אֹמֵר לֵב), שֶׁהַהֲכָנָה הָרֵאשׁוֹנָה לְזוּג הוּא הַטְהַר הָאָדָם מִעוֹנוֹתָיו – כֵּן בְּאֵר הַרְשָׁב"י עֲלָיו הַשְּׁלוֹם (וֹהַר נִרְאֵשִׁים נד, ב), וְהַעֲמַקְנוֹ לְשׁוֹנוֹ לְעֵיל בְּפָרֶק חֲמִישִׁי (אֹמֵר טו), שֶׁכִּמוֹ מֵה שְׂאָדָם נִמְשָׁךְ כֶּךָ מוֹשֵׁךְ נִשְׁמָה לְבָנוֹ, וְאִם נִמְשָׁךְ אַחַר הַקַּדְשָׁה – מוֹשֵׁךְ נִשְׁמָה קְדוּשָׁה, וְאִם חָס וְשְׁלוֹם נִמְשָׁךְ אַחַר הַטְמָאָה – כֶּךָ מוֹשֵׁךְ מִסְטָרָא אַחֲרָא נִשְׁמָה טְמָאָה.

(לו) וְלִבּוֹ, מִלְּבַד הַתְּשׁוּבָה שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת בְּשַׁעַת הַהוֹלָדָה, צָרִיךְ לְהַקְדִּים הַתְּשׁוּבָה, כְּדֵי שֶׁתִּזְדַּמֵּן לוֹ אִשָּׁה כְּשֶׁרָה, וַיִּצֵּא וַרְעוּ נְקִי בְּלֵי פְסֻלָּת. וְכִמוֹ שֶׁבְּאֵר הַרְשָׁב"י עֲלָיו הַשְּׁלוֹם (וֹהַר וַחֲמֵי רַכֵּט, ב) בְּפִסּוּק (נִרְאֵשִׁים מַח, טו): "הַמְלֵאךָ הַגָּאֵל אֶתִּי מִכָּל רַע", זֶה לְשׁוֹנוֹ: רַבִּי חֵיָא פֶּתַח וְאָמַר: "בֵּית וְהוֹן נַחֲלַת אָבוֹת" (מַשְׁלֵי יט, ז). וְכִי נַחֲלַת

כְּלוֹם בֵּית וְהוֹן נַחֲלַת אָבוֹת הֵם? וְהָרִי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן הַכֹּל לְאָדָם! אֲלֵא כִיּוֹן שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַחֵל לְאָדָם בֵּית וּמִמּוֹן, פְּעָמִים שֶׁהוּא מְנַחֵל הַכֹּל לְבָנוֹ, וַיְהִי אֲצִלוֹ נַחֲלַת אָבוֹת. אֲבָל "וּמִיִּי אִשָּׁה מִשְׁכַּלְת". בְּגִלְלֵי שֶׁאִשָּׁה, כְּאִשֶּׁר אָדָם נוֹחַל אוֹתָהּ – מֵאֵת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹחַל אוֹתָהּ; שֶׁכֵּן לֹא יִנְחִילָנָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם אֲלֵא כְּאִשֶּׁר מְכַרְזִיִּים עֲלָיו בְּרַקִּיעַ. כִּי

אָבוֹת אֵינְהוּ? וְהָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב כְּלָא לְבַר נֶשׁ! (ו) כִּיּוֹן דְּאֲחִסְנֵן בֵּיתָא לְבַר נֶשׁ וּמְמוֹנָא, זְמַנִּין דִּיִּחְסֵן כְּלָא לְבַרָה, וַיְהִי אֲחִסְנָא דְּאָבוֹת. אֲבָל "וּמִיִּי אִשָּׁה מִשְׁכַּלְת" (סס). בְּגִין דְּאֲתַתָּא, כַּד אֲחִסְנֵן לַה בְּרַ נֶשׁ – מַעַם קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲחִסְנֵן לַה; דִּקְהָא לֹא יִחְסֵן לַה קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נֶשׁ אֲלֵא

הקדוש ברוך הוא מזוג זווגים עד שלא יבוא לעולם. וכאשר בני האדם זוכים, לפי מעשיהם כך נותנים להם אשה. והכל נגלה לפני הקדוש ברוך הוא, ולפי המעשים הטובים כן מזוג זווגים. ולפעמים שהם עלו בגלגלים, והטה האיש ההוא את דרכו, עולה זווגו לאחר עד שייטיב מעשיו. וכאשר ייטיב מעשיו, או יגיע הזמן, נדחה איש מפני איש, ובא זה ונוטל משלו. וזה קשה לפני הקדוש ברוך הוא מן הכל, לדחות אדם מפני איש אחר. ולפיכך, הקדוש ברוך הוא הוא הנותן אשה לאיש, וממנו באים הזווגים. ועל כן: "ומי אשה משכלת". לפיכך הקדוש ברוך הוא נותן הכל לאדם.

הוא מפלא, לדחיא בר נש מקמי גברא אחרא. ובגין כך, הקדוש ברוך הוא איהו ייב אמתא לבר נש, ומנה אתין זווגין. ועל דא: "ומי אשה משכלת". בגין כך קדשא בריך הוא ייב כלא לבר נש.

לו) ואי תימא: אשה משכלת ולא אחרא. תא חזי: אף על גב דקדשא בריך הוא אזמן טבן לבר נש למיב לה, והוא אסטי ארחוי מעם קדשא בריך הוא לגבי סטר אחרא - מההוא סטר אחרא דאתדבק בה ייתי לה מאן דיייתי כל קטרוגין וכל בישין; ולא אתין לה מעם קדשא בריך הוא, אלא מההוא סטר בישא דאתדבק בה באנון עובדין דעבד. ועל דא, אמתא דלאו איהי משכלת, קרא על דא שלמה המלך עליו השלום^מ (קהלמ^ו); "ומוצא אני מר ממות את האשה";

בגין דבחובי דבר נש הוא משך עליה, באנון עובדין דעבד.

וכאשר הקדוש ברוך הוא רוצה באדם בגלל מעשיו הכשרים, הוא מזמין לו אשה משכלת, וגואל אותו בגאלה מתוך הצד האחר. ועל כן אמר יעקב: "המלאך הגאל אתי מכל רע"; שלא

למ) וכד קדשא בריך הוא אתרעי בה בבר נש בגין עובדי דכשרין, איהו אזמן לה אנתו דאיהי משכלת, ופרק לה בפרקן מגו סטרא אחרא. ועל דא אמר

[טו] לפום עובדיהון בגמי סוטה אמרו, שזה בזיווג שני עיי"ש. [טז] בטיקלין כן הוא בזהר בדפו"י, אבל

נודמנה לי אשה מתוך הצד האחר, ולא ארע פסול בזרעי, כי כלם צדיקים ותמימים בתמימות. מפני שהוא נגאל מכל רע, ויעקב לא נתדבק בצד האחר ההוא כלל. ועל כן: "המלאך הגאל אתי מכל רע".

יעקב: "המלאך הגאל אתי מכל רע"; דלא אודמנת לי אתתא דאיהי מגו סטרא אחרא, ולא ארע פסול בזרעי, דכלהו צדיקי ושלימי בשלימו. בגין דאתפרק מכל רע, ויעקב לא אתדבק בההוא סטרא

אחרא כלל. ועל דא: "המלאך הגאל אתי מכל רע". עד כאן לשונו.

(ט) הרי שלא יזכה אדם אל בת זוגו מסטרא דקדשה עד שייטיב מעשיו. כענין יעקב, שבשביל שלא נתדבק בסטרא דרע זכה אל בת זוגו, ויצא זרעו נקי בלא פסלת. שהאשה כמו הארץ, ואם אין אדם זורע בארץ ראויה - לא תוציא צמחים טובים, ואם תהיה הארץ ראויה לזרע - תוציא צמחים כראוי. ולכן צריך תשובה ותפלה. כמו שאמר (מהליל ל, ו): "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא"; ואמר (נרמט מ, ב): "לעת מצא" - זו אשה. הרי שמלבד היותו חסיד צריך תפלה. והטעם: פי כשאין פוגע בבת זוגו, צריך לחזור בגלגול עד יפגע בה, ונמצא כל טרחו בהבל. וכן מבאר בזהר פרשת משפטים (קו, ב; קט, ב).

(מ) ובתקונים (מיקון יד; ל, ב) אמר: חוכה דא, דערב בר נש טפה בכרא בנשכ"ז, דא גרם דנטל אחר בת זוגה. ואיהו מדה לקבל מדה. ובגין דא (שמות כג, יט): "ראשית בכורי אדמתך תביא בית יי אלהיך, לא תבשל גדי בחלב אמו". דההוא בר - דאיהו ערבוביא, דנפק כלאים מאתתא דלאו מינה - איהו כנגדו. ובגין דא (ינמות סג, ב): זכה, נעשה עזר - בת זוגה, דאיהי עזר לה באורייתא, כפקודא, בדחילו, כרחיקא; עזר לו בעלמא דן ובעלמא דאתי. ואם לאו - אחרא, דלאו איהי מינה, איהי כנגדו לאובדא לה מתרין עלמין. וכל דא גרם לה בגין דלא נטר טפא קדמאה לבת זוגה. ועם כל דא, אם חזר בתיובתא, "אתמר (ישעיה ו, י): "ושב ורפא לו" - ויהב לה בת זוגה, דאתמר בה (משלי ג, ח): "רפאות תהי

חטא זה, שהאדם מערב טפה ראשונה בנשכ"ז [נדה שפחה כותית זונה], גורם שאחר נוטל את בת זוגו. והוא מדה כנגד מדה. ולפיכך: "ראשית בכורי אדמתך תביא בית יי אלהיך, לא תבשל גדי בחלב אמו". כי הבן ההוא - שהוא תערבת, שיוצא כלאים מאשה שאינה מינו - הוא כנגדו. ולפיכך: זכה - נעשה לו עזר. הינו בת זוגו, שהיא עזר לו בתורה ובמצוה, ביראה ובאהבה; עזר לו בעולם הזה ובעולם הבא. ואם לא זכה - אחרת, שאינה מינו, היא כנגדו להאביד אותו משני העולמות. וכל זאת גורם לו בגלל שלא שמר את הטפה הראשונה לבת זוגו. ועם כל זאת, אם חזר בתשובה - עליו נאמר: "ושב ורפא לו". פרוש: ונותן לו בת זוגו, שנאמר בה: "רפאות תהי לשרך". והיא דיוקן התורה, שהיא רפואה והיא חיים. זהו שכתוב: "עץ חיים היא למחזיקים בה". והאשה היא בדיוקנה (של התורה). זהו שכתוב: "ראה חיים עם אשה אשר אהבת".

רֵאשִׁית שְׁעַר הַקִּדְשָׁה חֻכְמָה שְׁעָא

לְשָׁרֵף. וְאִיהִי דְיוֹקְנָא דְאוּרִיתָא, דְאִיהִי אֶסְנֹתָא וְאִיהִי חַיִּים. הִדָּא הוּא דְכְתִיב (טו טז, יט): "עֵץ חַיִּים הִיא לַמְחַזְקִים בָּהּ". וְאִתְתָּא אִיהִי בְדִיוֹקְנָא. הִדָּא הוּא דְכְתִיב (קסג ט, ט): "רָאָה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ". עַד כְּאֵן לְשׁוֹנו.

(מא) וְעוֹד בְּתַקּוּן טו (ל, ג), זֶה לְשׁוֹנו: וְרָזָא דְמַלְהָ (מולין קה, ג): כָּל מָאן דְּמִזְלִיל בְּנִהְמָא, בְּכִירוּתִין דְּנִהְמָא דְאַנּוּן טַפִּין וְסוּד הַדְּבָר: הַמִּזְלִיל בַּלְחָם, אוּ בְּפִירוּרֵי לַחַם בְּכִזִּית – עֲנִיּוֹת קָא רַדְף אֶבְתָּרָה. אֶלָּא צְרִיךְ לְנִטְרָא טַפִּין דִּילָהּ, דְּלֵא יִזְרַק לֹון בְּאַתְרָא דְּלֵא אֶצְטְרִיף. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מְרִי מִתְנִיתִין (ג"מ נט, ב): אוּקִירוּ לְנִשְׁכֹּו, בְּגִין דְּתַתְּעִתְרוּ; וְאוּקִירוּ לְהוּ" לְנִטְרָא טַפָּה קִדְמָאָה, דְּלֵא יַעֲבֹד בָּהּ פְּסֻלָּת. עַד כְּאֵן לְשׁוֹנו.

(מב) גִּשְׁאָר עָלִינוּ לְבָאָר הַזְּמַנִּים הַמִּיחָדִּים לְקִדְשָׁת הַזְּוֹג לְהַמְשִׁיךְ נְשָׁמוֹת קְדוּשׁוֹת. הַזְּמַן הַמִּיחָד הוּא בְּחֻצוֹת לִילָה לְשָׁאָר הָעָם אוּ אַחַר חֻצוֹת, וְלִתְלַמְדֵי חֻכְמִים – בְּלִיל שַׁבָּת (כמוֹצֵי סג, ג) בְּחֻצוֹת אוּ אַחַר חֻצוֹת. וּכְכֹר הָעֲתִקְנוּ לְשׁוֹן הַזֶּהָר לְעִיל בְּפִרְק שְׁבִיעִי (אומִיּוֹת ל-ל). וְעוֹד אָמְרוּ בְּמִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם (וירא קיג, ב): רַב יוֹסֵף, כִּד הָוָה נָחַת לְכַבֵּל, חֻמָּא אֲנּוּן רַוְקִיָּא דְּהוּו עֲלִיָּי בִּינֵי נְשִׂאָ שְׁפִירָן וְלֵא חֻטָּן. אָמַר לֹון: לֵא מִסְתַּפִּינָן אֵלִין מִיִּצֵר הָרַע? אָמְרוּ: לֵא! מְקוֹנְדִיטוֹן (יין מְרַקַח) קְדוּשׁ אָנוּ בָּאִים, מְקִדְשָׁה שְׁבַקְדֻשָּׁה נְחֻצְבָנוּ. שְׁאָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: צְרִיךְ אָדָם לְקַדֵּשׁ עֲצָמוּ בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ, וְיוֹצֵאִים מִמֶּנּוּ בְּנִים קְדוּשִׁים, בְּנִים מַעֲלִים, שְׂאִינָם יִרְאִים מִן הַיִּצֵר הָרַע; שְׁנֵאמַר: "וְהִתְקַדַּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים". רַבִּי אֲבָא אוֹמַר: מִהוּ שְׁכַתוּב: "וְאֵת שְׁבִתוֹתֵי קְדוּשׁוֹ" אֶלָּא אֵין עוֹנָתֶם שֶׁל תְּלַמְדֵי חֻכְמִים אֶלָּא מִשְׁבֵּת לְשַׁבָּת, וּמִזְהִירָם, כִּי הוּאִיל וְתְשֻׁמִּישׁ הַמְטָה שֶׁל מִצְוָה הוּא, קְדוּשׁוֹ. כְּלוּמַר: קְדוּשׁוֹ עֲצָמְכֶם בְּשַׁבָּתוֹתֵי בְּתְשֻׁמִּישׁ שֶׁל מִצְוָה.

תְּלַמְדֵי חֻכְמִים אֶלָּא מִשְׁבֵּת לְשַׁבָּת, וְנִזְהָר לְהוּ, דְּהוּאִיל וְתְשֻׁמִּישׁ הַמְטָה דְּמִצְוָה הוּא, קְדוּשׁוֹ. כְּלוּמַר: קְדוּשׁוֹ עֲצָמְכֶם בְּשַׁבָּתוֹתֵי בְּהִהוּא תְשֻׁמִּישׁ דְּמִצְוָה. עַד כְּאֵן לְשׁוֹנו.

(מג) וְהַחֲמִירוּ בַזֶּהָר (מוריע מט, ג) מִי שְׂאִינוּ נוֹהֵג הַקִּדְשָׁה הַזֶּה. וְאָמַר, שְׁהַמְזַדְּוֵג בְּאִשְׁתּוֹ

[ב] בְּפִירוּרִין בּוֹ"שׁ: אוּ בְּפִירוּרִין. [ג] וְאוּקִירוּ לְהוּ בּוֹ"שׁ: וְאוּקִירוּ דְּלֵהוּן. [ד] עֵיילִי בּוֹ"שׁ: עֵיילִי

שעב ראשית פֶּרֶק שֵׁשֶׁה עָשָׂר חֲכָמָה

קדם חצות - מוֹשֶׁף נֶפֶשׁ מִסְטָרָא אַחְרָא, וְעָלְיוּ נֶאֱמַר (משלי יט, ט): "גַּם בְּלֹא דַעַת נֶפֶשׁ לֹא טוֹב", וְכֵן (סו): "וְאֵץ בְּרִגְלִים חוּטָא". מי שהוא אץ ודוחק את השעה בלא רצון קדוש ואמר: מֵאֵן דְּאִיהוּ אֵץ דְּחֵי שַׁעְתָּא בְּלֹא - הוא חוטא בהחלט, בכל.

ורעותא קדישא - "חוטא ודאי, בכלא. ואמר, שעל זה נאמר (מסליס לז, ט): "אל תהיו כסוס כפרד, אין הבין". ואמר: בְּמָה נִבְדְּלוּ בְּנֵי הָאָדָם מִסוּס וּפְרָד? בַּקְדֻשָׁת אַתְּפָרְשֵׁן בְּנֵי נֶשָׂא מִסוּס וּפְרָד? בַּקְדֻשָׁה עַצְמָם, לְהַמְצִיא שְׁלָמִים וּמְצִינִים מִכָּל.

דגרמיהו, לאשתכחא שלימין ורשימין מכלא. ואמר, שעל זה צוּתָה תוֹרָה (ויקרא יא, מד): "וְהִתְקַדְּשִׁתֶם וְהִיִּיתֶם קֹדְשִׁים". אי אנון מתרחקון, אן הוא קדשה דילהון?

מד) וְלָזָה צְרִיף לְגַעַר בִּיצְרוּ. ואם יבואו הרהורים - יבטלים בדברי

אם הם מתרחקים, איה הקדשה שלהם?

תורה, שהיא התבלין ליצר הרע (קידושין ל, ט), ויזכר לו יום המיתה (נרוטס ה, ב). ומכל מקום צריף להיות ערום ביראה (סו מ, ב); שאם יראה שיתגבר עליו יצרו ויבוא להוציא שכבת זרע לבטלה - מוטב שיצבור על עשה, ולא על לאו. שהוא נקרא רע (וזהר ושהנ קפח, ב), וחיב מיתה, ושאר העונשים שיתבארו במקומן (להן י, א-כד).

כד כסלו

מה) עוד באר רשב"י עליו השלום (וזהר נחלשית מט, ט) הזמנים הראויים לזוג, זה לשונו: פתח רבי שמעון ואמר: "וילך למסעיו מנגב ועד בית אל, עד המקום אשר

היה שם אהלה בתחלה, בין בית אל ובין העי" (נחלשית יג, ג). 'וילך למסעיו' - 'למסעיו' מבעי לה! מאי 'למסעיו'? אלא תרין מטלנין אנון: חד דידה וחד דשכינתא.

דהא פל בר נש בעי לאשתכחא דכר ונקבא, בגין לאתקפא מהימנותא, וכדן שכינתא לא אתפרשא מנה לעלמין. ואי תימא: מאן דנפק לארְחָא, דלא אשתכח דכר ונקבא, שכינתא אתפרשא מנה. תא

חזי: האי מאן דנפק לארְחָא - יסדר צלותא קמי קדשא בריף הוא בגין לאמשכא עלה שכינתא דמרה עד דלא יפק, בזמנא דאשתכח דכר ונקבא. כיון דסדר צלותה ושכחה, ושכינתא שריא

עלה, יפק; דהא שכינתא אזדוגת בהדה, בגין דישתכח דכר ונקבא. דכר ונקבא במתא, דכר ונקבא בחקלא. הָדָא הוּא דְכָתִיב (מסליס פה, יז): "צֶדֶק לְפָנָיו יְהִלֵּךְ, וְיִשֵּׁם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו".

לפני הקדוש ברוך הוא בשביל להמשיך עליו שכינת רבונו טרם יצא, בשעה שהוא נמצא זכר ונקבה. כיון שסדר תפלתו ושבו, והשכינה שרתה עליו, יצא; שכן השכינה נזדוּגָה עמו, בשביל שימצא זכר ונקבה. זכר ונקבה בעיר, זכר ונקבה בשדה. זהו שכתוב: "צדק לפניו יהלך, וישם לדרך פעמיו".

ישם לדרך פעמיו" -

דכר ונקבא בחקלא. הָדָא הוּא דְכָתִיב (מסליס פה, יז): "צֶדֶק לְפָנָיו יְהִלֵּךְ, וְיִשֵּׁם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו".

(מו) תא חזי: כל זמנא דבר נש אתעפב עלאה לא אתפרשא מנה, וישתכח פגים בלא דכר ונקבא. במתא אצטרדין, פד נקבה עמה; וכל שפן הכא, דוונגא עלאה אתקשרת בה. ולא עוד, אלא דהא וונגא נטר לה בארחה, ולא מתפרשא מנה עד דיתוב לביתה. בשעתא דעל לביתה בעי לחדתא לביתה¹¹, בגין דביתה גרמה לה תהוא וונגא עלאה. כיון דאתא לגבה, בעי לחדתא לה בגין תרין גונין: חד - בגין חדותא דהיא וונגא, דחדותא דמצוה היא, וחדותא דשכינתא איהו. ולא עוד, אלא דאסגו¹² שלום לתתא. הדא הוא דכתיב (מיוג ה, כד): "וידעת כי שלום אהלך, ופקדת נוך ולא תחטא". וכי לא אפקד לאתתה חטא איהו? הכי הוא ודאי, בגין דגרע יקר וונגא עלאה דאזדונגת בה, דביתהו¹³ גרמא לה. וחד - דאי מתעברא אתתה, וונגא עלאה אריקת בה נשמתא קדישא.

דהאי ברית אקרי ברית דקדשא בריך הוא. ועל דא בעי לכונא בחדותא דא כמא דבעי בחדותא דשבת, דאינהו חכימין. ועל דא: "ופקדת נוך ולא תחטא". מאי 'ולא תחטא'? לשמשא קמי קדשא בריך הוא חדותא דמצוה.

(מו) כגונא דא: תלמידי חכמים, דמתפרשין מנשיהו כל אנון יומין דשבתא בגין לאתעסקא באורייתא - וונגא עלאה אזדונג בהו, לא מתפרשא מניהו, בגין דמשתכח¹⁴ דכר ונקבא. כיון דעל שבת, בעין תלמידי חכמים לחדתא לביתהו, בגין יקר וונגא עלאה, ולכונא לביתהו ברעותא דמריהון, כמא דאתמר.

[נח] לביתה וכו' בזו"ש: דכיתהו, בגין דכיתהו. [נט] חדותא דשכינתא וכו' בזו"ש מוסיף: וחדותא דמצוה חדותא דשכינתא איהו. [ס] דאסגו בזו"ש: דאסגי, וכן הוא בד"מ. [סא] דביתהו בזו"ש: ודכיתהו.

שַׁעַד   רֵאשִׁית   פָּרֵק שֵׁשֶׁה עָשָׂר   חֻכְמָה

(מט) **כְּגִוְנָא דָא**: האי מאן דִּאֲתַתְהּ בְּיוֹמֵי מְסַאֲבוּ דִילָהּ, וְנָטַר לֵהּ כְּדָקָא יָאוּת – כָּל אַנּוּן יוֹמִין זְוֹגָא עֲלָאָה אַזְדּוּג בְּהֵדְהָ, וְיִשְׁתַּכַּח דְּכַר וְנִקְבָּא. (כְּגִין) [כִּיּוֹן] דִּאֲתַדְּכִיֵּאת אֲתַתְהּ בְּעֵי לְחַדְתָּא לֵהּ חֲדוּתָא דְמַצּוּהָ, חֲדוּהָ עֲלָאָה. וְכִלְהוּ טַעְמֵי דְקָא אַמְרוּן בְּחַד דְרָגָא סְלָקִין. סְתַמָּא דְמִלָּה: כָּל אַנּוּן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא בְּעֵין לְכֻוְנָא לְבָא וְרַעוּתָא בְּהָאֵי.

(מט) **וְעוֹד בְּעֵינֵן הַחֲבוּר שֶׁל אָדָם לְאִשְׁתּוֹ, מֵה שֶׁחֲבַר הָרַב רַבְּנּוּ מֹשֶׁה בַּר נַחֲמָן וְ"ל"ט**: דַּע, כִּי בְהִיּוֹת^ט אִמַּת יִשְׂרָאֵל מִיַּחְדָּת לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַבְדִּילָהּ בְּתוֹרָתוֹ^ט הַקְדוּשָׁה מִכָּל הָאֲמוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת אֱלִילִים, כַּאֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ^ט מִכָּל מֵה שְׁזוּלָתוֹ, כַּאֲמָרוּ יִתְבָּרַךְ (יִשְׁעִיָּה מִג, כג): "עַם זֶה יִצְרַתִּי לִי"; וְאָמַר בְּמַקּוֹם אַחֵר (דְּנַרִּים ו, ד): "יֵי אֶחָד", לְגִזְרָה שְׁוֵה. וְזֶהוּ שְׁאֲנוּ אוֹמְרִים: "אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד, וְיֵמֵי כְּעַמְךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד. וְאַחֵר כֶּן^ט אָמַר: "יִצְרַתִּי לִי"; כְּלוֹמַר: הַבְּדִלְתִּי לִי לְהִיּוֹת מִיַּחְדָּ לְכַבּוּדִי, כַּאֲמָרוּ (וַיְקַרָּא כ, טו): "וְאֲבָדַל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי". וְכִבָּר יַדְעָתָ, כִּי הָעֲבָדִים הִנְהַגְתֶּם כְּפִי מֵה שֶׁהֵם רוֹאִים בְּהִנְהַגַּת אֲדוֹנֵיהֶם. וְהוּא יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא אֲדוֹנֵינוּ וְאַנְחֵנוּ עֲבָדָיו, הִנֵּה הוּא קְדוֹשׁ, שְׂאִין קְדוּשׁ כְּמוֹתוֹ, וְצִנָּה לָנוּ לְהִיּוֹתָנוּ קְדוֹשִׁים כַּאֲשֶׁר הוּא קְדוֹשׁ. וּפְרָשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה^ט בְּפִסּוּק (דְּנַרִּים כג, ט) "וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָיו": מֵה הוּא קְדוֹשׁ, אֵף אַתָּה הָיָה קְדוֹשׁ; מֵה הוּא חַנוּן, אֵף אַתָּה הָיָה חַנוּן. וְאִם כֵּן, נִמְצְאוּ כָּל יִשְׂרָאֵל הִנְהַגוּתֵיהֶם מִיִּסְדוֹת עַל יַחַד הַשֵּׁם הַגְּדוֹל יִתְבָּרַךְ, לְפִיכָךְ מִתְדַמִּין אֵלָיו בְּכָל מַעֲשֵׂיהֶם. וְהוּא יִתְבָּרַךְ אָמַר (וַיְקַרָּא יב, מד): "וְהִתְקַדְּשְׁתָּם וְהִיִּיתָם קְדוֹשִׁים".

(ט) **וּמֵאַחֵר שֶׁכָּל מַעֲשֵׂינוּ כְּדִמְיוֹן מַעֲשֵׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, נִמְצָא: שֶׁכָּל זְמַן שְׁאֲנוּ עוֹשִׂין הַטוֹב וְהַיָּשָׁר – שְׁאֲנוּ^ט מְקַדְּשִׁין שְׁמוֹ הַגְּדוֹל, כַּאֲמָרוּ (דְּנַרִּים ד, ט): "וְיֵמֵי גּוֹי גְדוֹל אֲשֶׁר לוֹ חֻקִּים" וְגוֹמַר, לְפִי שְׁאֲנוּ מִתְדַמִּים לְבוֹרְאָנוּ יִתְבָּרַךְ; וְכָל זְמַן שְׁלֵא**

[ט] מֵה שֶׁחֲבַר הָרַב רַבִּינוּ וְכוּ' אַגְרַת הַקּוֹדֶשׁ הַזֶּה שֶׁלַח הַרְמַב"ן זצ"ל לְאַחַד הַחֲבָרִים כְּדִי שִׁיזְכֶּה לְבָנִים כְּעַלֵּי הוֹרָאָה רְאוּיִם לְקַבֵּל עוֹמ"ש. וְהַרְבַּ מִנְחָם דִּי לִוְנָאנוּ בְּסַפְרוֹ שְׁתֵּי יְדוֹת אֲצַבַּע הַד' קְרָאוּ בְּשֵׁם 'מִלְמַד לְאָדָם דַּעַת'. נֹזְכֵר בְּכַמָּה סְפָרִים וְחָלַק מֵהֶם אֵף הַעֲתִיקוּהוּ כּוֹלוּ. לְדוּגְמָא: מְנוּה"מ לר' יִשְׂרָאֵל ח"ה פֶּרֶק נִישׁוּאֵי אִשָּׁה דָף פז; מְנוּה"מ לְמַהֲרַי אֲבוּהַב ס"י קַפָּא-קַפָּה וְעוֹד. עַל זֵהוּתוֹ רַבּוּ הַדַּעוּת, אוֹלַם רַבִּינוּ כֹּאן מִיִּיחֻסוֹ לְהַרְמַב"ן וְכֵן בְּמְנוּה"מ לְהַר"י אֲלַנְקָאוּה. כֹּאן עֲשִׂינוּ אִיפֵה הַשׁוּוָאָה לְהַאֲגַרְתָּ שֶׁהִבִּיאוּ סִפְרֵי דַעַת הַקְדוּשָׁה, הוֹאִיל וְשֵׁם רִיכּוּ גַם כָּל הַנוֹסַחאוֹת מִסְפָּרִים שׁוֹנִים. [סד] בְּהִיּוֹת אוֹמַת בְּהִיּוֹת אוֹמַתְנוּ, אוֹמַת [דַּעַת"ק]. [סה] וְהַבְדִּילָהּ בְּתוֹרָתוֹ הַבְדִּילָנוּ בְּתוֹרַתֵינוּ [דַּעַת"ק]. [סו] יִתְבָּרַךְ מִכָּל יִתְבָּרַךְ, נִבְדַּל מִכָּל [דַּעַת"ק]. [סז] וְאִח"כ אָמַר וְכוּ' וְאָמַר, עַם זֶה יִצְרַתִּי לִי, כְּלוֹמַר לִי הַבְּדִלְתִּיו לְהִיּוֹת וְכוּ' [דַּעַת"ק]. [סח] רַבּוֹתֵינוּ ז"ל דְּרַשָּׁה זֶה חוֹזֵר וְנִשְׁנֵית כַּמָּה פַּעַמִּים בְּש"ס וּבְמַדְרַשׁ אֲבָל עַל פִּסּוּק זֶה כַּעַת לֹא מִצְאָתִי. ע' שַׁבַּת קִלְג, ב; סוּטָה יד, א; סְפָרֵי עַקֵּב מֵט; מְכִילַתָא בְּשִׁלַּח הַשִּׁירָה ג; יְרוּשְׁלַמֵי פָּאָה א, א; יִלְקוּט בְּשִׁלַּח רַמָּה; יִלְקוּט רָאָה תַּתְּפוּ;

ראשית שער הקדשה חכמה שעה

נתנהג בשורה, וכל מעשינו מקלקלים - אנו מחללין בהם שם שמים, אחר שאנו מתדמים לו והנה מעשינו מכערים. ועל זה אמרו במסכת יומא (פ, טו): בזמן שאדם קורא ושונה, ומשאו ומתנו באמונה - עליו הכתוב אומר (ישעי' מט, ג): "ויאמר לי עבדי אלה, ישראל אשר בך אתפאר"; אבל בזמן שאדם קורא ושונה, ואין משאו ומתנו באמונה - מה בני אדם אומרים עליו? ראיתם פלוני, כמה מקלקלין דרכיו ומעשיו! ועליו הכתוב אומר (יחזקאל לו, ט): "עם יי אלה ומארכו יצאו". ונמצא שם שמים מתחלל. והטעם על כל זה - שאמרנו: כי מאחר שאנו מתדמין לו במעשינו, הנה קדשת השם וחלולו תלוי במעשינו.

(לא) ואחר שהודענוך כל זה, דע: כי בהיות החמר של אדם וטבעו סבת היותו רע או טוב מצד תכונת המזג כפי הטפה שנתהנה ממנה, ונמצא חבורו סבת קדשת השם או חלולו כפי הבנים שיוליד, צנה אותנו על זה והזהירנו ואמר כי נצטרך לקדש עצמנו בשעת תשמיש, כאשר באה הקבלה בפסוק (ויקרא טו, לא): "והזרתם את בני ישראל", ומפני שזו היא סבה להוליד אדם בנים צדיקים, מקדשים שם שמים. ואחר שהדבר כן, תצטרך לדעת מה שאמרנו, כי צריך האדם לקדש עצמו בשעת תשמיש. וקדשה זו נחלקת לחמשה חלקים: הדרך הראשון - במהות החבור. הדרך השני - בזמן החבור. הדרך השלישי - במזון הראוי לחבור. הדרך הרביעי - בכונת החבור. הדרך החמישי - באיכות החבור. והנני נכנס לבאר הדברים בענין שיספיק לפי הכונה, כל אחד המיוחד לו.

הדרך הראשון - במהות החבור:

כח כסל

(נב) דע, כי חבור זה הוא ענין קדוש ונקי, כשיהיה הדבר כפי מה שראוי, ובזמן הראוי, ובכונה הנכונה. ואל יחשב אדם כי בחבור הראוי יש גנאי וכעור. חס ושלום! שהחבור הראוי נקרא ידיעה, ולא לתנם נקרא כף (ט"א ט, יט): "וידע אלקנה את חנה אשתו" וגומר. וזהו סוד טפת הזרע, כשהיא נמשכת ממקום הדעה והבינה, והוא המוח.

(נג) ודע, שאלו לא הנה בדבר קדשה גדולה, לא היו קוראין אל החבור ידיעה. והשם יתברך ברא את הכל כפי מה שגזרה חכמתו, ולא ברא דבר שיהיה גנאי או כעור. שאם יאמר שהחבור הוא דבר של גנאי, הנה כלי המשגל הם כלי הגנות, והרי השם יתברך בראם במאמרו, דכתיב (דניאל לג, ו): "הוא עשף ויכננה"; ואמרו ו"ל במסכת חלין (נ, ג), שברא הקדוש ברוך הוא כונניות בראדם. ובמדרש קהלת (ג, יא)

[ע] שיוליד במנוה"מ מוסיף: כשהבנים צדיקים מקדשים את השם, והרשעים בהיפך. [עא] ומפני וכו' מפני שזאת היא הסבה וכו' [דעה"ק]. [עב] מה שאמרנו מה שאמרו חז"ל (שבועות יח, ב) [דעה"ק]. [עג] כשהיא

שעו ראשית פֶּרֶק שֵׁשָׁה עָשָׂר חֲכָמָה

אָמְרוּ: "אֲשֶׁר כָּבַר עָשׂוּהוּ" (קהלמ ג, יג) – מְלַמֵּד, שֶׁהוּא וּבֵית דִּינּוֹ נִמְנוּ עַל כָּל אֵיבָר וְאֵיבָר, וְהוֹשִׁיבוּהוּ עַל כַּנּוֹ. וְאִם כְּלֵי הַמְשָׁגֵל כְּלֵי גִנְאֵי, הֵיאֵךְ בְּרָא הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ דְּבַר שֵׁשׁ בּוֹ מִשׁוּם חֶסֶד אוֹ גְנוּת? חֲלִילָה! אֲלֵא פְעֻלוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תְּמִימוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לז, ז): "הַצּוֹר תְּמִים פְּעֻלוֹ"; וְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ "טְהוֹר עֵינַיִם מֵרְאוֹת בְּרָע" (מנקהו ס, יג), אֵינן לְפָנָיו קְלָקוּל אוֹ גִנְאֵי; וְהוּא בְּרָא אִישׁ וְאִשָּׁה, וּבְרָא כָּל אֵיבָר וְאֵיבָר שֶׁבָהֶם וְהִכִּינֵם עַל מַתְכַּנְתָּם, וְלֹא בְּרָא בָהֶם דְּבַר גִּנְאֵי. וְהַעֲדוֹת הַבְּרוּרָה מֵהַ שֶׁאֱמַר בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית (בראשית ג, כה): "וַיְהִי שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבַּשְׁשׂוּ". כָּל זֶה קָדָם שֶׁחֲטָאוּ, לְפִי שֶׁהָיוּ עֲסוּקִין בְּמַשְׁכָּלוֹת, וְכָל כּוֹנְנָתָם לְשָׂמִים, וְלֹא הָיוּ בְּעֵינֵיהֶם אֲלֵא כְּעֵינַיִם וְשָׂאֵר אֵיבָרֵי הַגּוּף. אֲמָנָם כְּשֶׁנִּטְּו אַחַר הַהִנְאוֹת הַגּוֹפְנִיּוֹת, וְלֹא נִתְכַּוְּנוּ לְשֵׁם שָׂמִים, אָמַר (סס ג, ז): "וַיִּדְעוּ כִּי עִירְמָם הֵם". וּפְרוּשׁוֹ: כְּאֲשֶׁר הִידָּם, בְּעַת שְׁכוּתְבִין סֶפֶר תּוֹרָה בְּטְהָרָה – הֵם מְכַבְּדוֹת וּמְשַׁבְּחוֹת, וְכִשְׁגּוֹנְבוֹת אוֹ עוֹשׂוֹת דְּבַר מְגַנָּה – הֵם מְגַנּוֹת; כִּי הֵם כְּלֵי הַמְשָׁגֵל לְאָדָם וְלֹא שֶׁתּוֹ קָדָם שֶׁחֲטָאוּ. וְכִמוֹ שֵׁשׁ בְּכָל אֵיבָר וְאֵיבָר מֵהָאֵיבָרִים מֵהִלָּל וְשֶׁבַח בְּעֲשׂוֹת הַטּוֹב, וּגִנְאֵי בְּעֲשׂוֹת הַרָע; כִּי הִיָּה לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּכֵלֵי הַמְשָׁגֵל. נִמְצָא, כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא "כָּל דְּרָכָיו מְשֻׁפָּט" (דברים לז, ז) וְטְהָרָה וְנִקְיּוֹת, וְנִמְצָא הַכַּעֲוֹר כָּלוּ מִצַּד פְּעֻלַּת הָאָדָם. עַל זֶה אָמַר שְׁלֵמָה עָלָיו הַשְּׁלוֹם (קהלמ ג, כט): "לִכְבֹּד רְאֵה זֶה מְצַאֲתִי, אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יִשְׂרָאֵל" וְגוֹמֵר. כְּלוּמַר: אֵינן בְּכָל אֵיבָרֵי הָאָדָם מִצַּד הַבְּרִיאָה דְּבַר קְלָקוּל אוֹ כַּעֲוֹר, כִּי הֵכֵל בְּחֲכָמָה עֲלִיוֹנִית דְּבַר מְתַקֵּן וְטוֹב וְנֹאֵה; אֲבָל הָאָדָם, בְּהִיוֹתוֹ סָכָל, מְבִיא כַּעֲוֹר בְּדְבָרִים שֶׁאֵינן בָּהֶם כַּעֲוֹר מִתְחַלָּה. וְהֵבֵן זֶה מְאֹד.

(נד) וְהִגִּיהַ סוּד הַיְדִיעָה שֶׁאֵנִי רוֹמֵז לָךְ הוּא סוּד הֵיּוֹת הָאָדָם כָּלוּל בְּסוּד חֲכָמָה וְתַבּוּנָה וְדַעַת. כִּי הָאָדָם הוּא סוּד הַדַּעַת. וְזֶהוּ סוּד אִישׁ וְאִשָּׁה בְּסוּד דְּרָכֵי הַקְּבֵלָה הַפְּנִימִית. וְאִם כֵּן, עֲנִין הַחֲבוּר הוּא עֲנִין עֲלֹי גְדוּל "כִּפִּי הָרְאוּי. וְאָמְרוּ ז"ל: בְּשַׁעֲה שֶׁאָדָם מִתְחַבֵּר לְאִשְׁתּוֹ בְּקַדְשָׁה – שְׁכִינָה שְׂרוּיָה בֵּינֵיהֶם, סוּד אִישׁ וְאִשָּׁה; נִתְחַמְמוּ – שְׁכִינָה מְסִתְלָקַת מִבֵּינֵיהֶם, וַיִּשְׂאֵר אֵשׁ וְאֵשׁ. כְּדִגְרָסִינִן בְּסוּטָה (י, ב): הִיָּה דוֹרֵשׁ רַבִּי עֲקִיבָא: אִישׁ וְאִשָּׁה, זְכוּ – שְׁכִינָה בֵּינֵיהֶם; לֹא זְכוּ – אֵשׁ אוֹכְלָתָם. פְּרוּשׁ: כִּשֶׁהָאָדָם מִתְחַבֵּר לְאִשְׁתּוֹ בְּקַדְשָׁה – שְׁכִינָה בֵּינֵיהֶם. תְּמַצָּא בְּשֵׁם הָאִישׁ יו"ד, וּבְשֵׁם הָאִשָּׁה ה"א, הִרִי זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצוּי בֵּינֵיהֶם. אֲבָל אִם לֹא נִתְכַּוְּנוּ לְחֲבוּר קַדְשָׁה, אֲלֵא לְמִלְאוֹת תְּאוֹנָתָם, וּמִתּוֹךְ הַתְּאוֹנָה וְהַחֲמוּד נִתְחַמְמוּ בְּאֵשׁ – יו"ד שֶׁל שֵׁם הָאִישׁ וְה"א שֶׁל שֵׁם הָאִשָּׁה, שֶׁהוּא י"ה, מְסִתְלָק מִבֵּינֵיהֶם, וְנִשְׂאֵר אֵשׁ וְאֵשׁ. וְאֵל זֶה הַסוּד נִתְכַּוְּנוּ וְ"ל בְּאֶמְרָם (מדיה לז, ב): שְׁלֵשָׁה שְׁתַּפִּין יֵשׁ בּוֹ בְּאָדָם, וְאֵלּוּ הֵן: אִישׁ וְאִשָּׁה וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

לשון בסיד, כלומר כל אבר ואבר שבאדם נברא על מקומו, ואם מתהפכים ויוצאים ממקומם אינו יכול לחיות [רש"י]. [עה] הוא סוד הוא סוד החכמה, והאשה סוד התבונה, והחיבור הטהור הוא סוד הדעת וכו' [לעהק].

הוא. ואם היה תדבר גנאי, היאך היו כוללים את השם יתברך בדבר שהוא פך.

(ט) והנה השם יתברך אמר לאברהם בענין מולד ע"י יצחק (נראשים י, טו): "ויברכתי אתה וגם נתתי ממנה לך בן". ובענין רבקה (סס כה, כא): "ויצחק ליי" וגומר. ובענין רחל ולאה (סס כט, לא): "ויפתח את רחמה". ובענין אלקנה (ש"א א, יט) וגומר. והנה בכלל הברכות (שמות כג, טו): "לא תהיה משפלה ועקרה". ועוד גרסינן בחגיגה (מעניי ג, ב): שלשה מפתחות לא נמסרו ביד שליח, ואחד מהן ההריון, שנאמר (נראשים כט, לא): "ויפתח את רחמה" וגומר. ואלו היה בדבר גנאי, מה לו להקדוש ברוך הוא לעשותו בלי שליח. ובבראשית רבה (פה, ט): "ויט אליה אל הדרך" (נראשים למ, טו) - בקש יהודה לעבור, רמז הקדוש ברוך הוא למלאך הממנה על התאנה. ובא להודיע, כי פונת השם יתברך וחסצו היתה בחבור זה. ולפיכך נולדו שניהם תאומים, שניהם צדיקים, שניהם טהורים, כדגמת שמש וירח, פרץ וזרח. והבן, כי כצורת סדרי עולם נולדו, ואין בחבור שלהם גנאי, באשר אין גנאי בתקון סדרי עולם, כללם ופרטם. ובענין רות נאמר (רות ד, יג): "ויחן יי לה הריון" וגומר; ואלו היה בדבר גנות, הרי כבר נאמר (מנקה א, יג): "טהור עינים מראות ברע".

(י) אלא כשהיה החבור לשם שמים - אין דבר קדוש ונקי למעלה הימנו. ולפיכך נאמר בחבור הצדיקים (ירמיה א, ה): "בטרם אצרך בכטן ידעתיה" וגומר. אבל ברשע הפריץ, אותה הטפה פלה טמאה, אין לשם חלק בה, ועליה נאמר (מסילי נט, ד): "זרו רשעים מרחם". אבל בחבור האדם אל אשתו כראוי, פרשו ו"ל שהוא כדמיון שמים וארץ, שנאמר (זכריה יב, ב): "נאם יי נטה שמים ויסד ארץ ויצר רוח אדם בקרבו", ואומר (עמוס ט, ו): "ואגדתו על ארץ יסדה", והם אגדה אחת לברא אדם. וזה (נראשים א, כו): "נעשה אדם בצלמנו". כלומר: גם אני שתף בבריאת האדם. והשתפות הזו: כי מן האב והאם נמשכין כל סדרי הגוף, והשם יתברך זורק בו נשמה (מדס לא, ב), כאמרו (נראשים ג, ז): "ויפח באפיו נשמת חיים", ואומר (קהלס יב, ז): "וישב העפר על הארץ כשהיה, והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה".

(יז) ואחר שהודענו על סוד הדרך האחד מן החבור, נודיעך הדרך השני, והוא הפך הראשון. כי בזמן שאין אדם מתכוון לשם שמים - הנה אותו הזרע הנמשך הוא טפה סרוחה, אין לשם חלק בה, ונקרא "משחית דרכו על הארץ" (מלס"כ נראשים ג, יט). והנה גופו פלו לבהלה, וכאלו נוטע אשרה ומפטם עגלים לעבודת אלילים, בהיותו זרע מקלקל וטפה שנוזקה בסלון ממאיר ע"י. ועליו נאמר (מסילי נט, ד): "זרו רשעים מרחם". והנה צוה הקדוש ברוך הוא בתורה ואמר (ויקרא כ, כו): "והייתם לי קדשים" וגומר.

השער השני — בזמן החבור:

(ח) הנה השם יתברך אמר בתורה (שמות כ"א, י'): "שארה כסותה וענתה לא יגרע". ועונה האמורה בתורה מפרשת בגמרא (כמויות ס"א, ב), כי העונות משתנות כפי סדר כל בני אדם. ועכשו נניח לדבר בעונת שאר בני אדם, ונדבר בעונת תלמידי חכמים הראויה, שהיא מלילי שבת ללילי שבת. ועל זה נאמר (מיקוים כ"א, ב): "אשר פריו יתן בעתו" וגומר (מהל"ס א, ג) — זו היא עונת תלמידי חכמים. ודע: זרע האדם הוא חיי גופו ומאור זהרו, כי הוא הדם המבקר והזוף אשר בגוף; שאלו לא היתה פן, לא היתה צורת אדם בו. אז הנה⁸⁵ הזרע הוא מחלקי הגוף, ויש לו חלק מכל איבר ואיבר. כי בידוע שלא יולד אדם מעין ולא עין מאדם, רק כל איבר נמשך מטבע איבר דומה לו. כמו שלא יצמח מזרע החטה פולין ועדשים, ולא מזרע אדם חמור או שור או שה. וכל איבר ואיבר וכל צורה וצורה יש לו טבע מיוחד וכח ידוע שממנו נולד. ואין לחוש לסומא שמוליד פקח, כי כח האיבר מצוי בטבע הפלילי שבגוף. ואם פן, הזרע הוא חלק מכל איבר ואיבר מאיברי הגוף. ולכן אין ראוי לאדם להיות מצוי אצל אשתו כתרנגול (ע"י ברכות כ"ב, א; רמב"ם דעות ד, י"ג; ה"ד), כי אז היתה כחו פשוט, ומאור עיניו מתמעט, וכל חלקי איבריו הולכים ודלים. אבל בהיות החבור בעונה הידועה, שהיא מליל שבת לליל שבת, שהוא סוד החזרת הגלגלים פנים ואחור בשבעת ימי השבוע, אז יוכל להשפיע כח בזולתו והוא לא יחסר דבר, שיהיה נחלש עליו חלשה נראית, לפי שקבר קבל כח שיוכל להשפיע ממנו. ולפיכך אמר: "אשר פריו יתן בעתו", והינו מליל שבת לליל שבת, וסמיק לה (מהל"ס ע"א): "ועלהו לא יבול". כלומר⁸⁶: והיה החבור לשם שמים, ויבוא לידי גמר מעשה. וטעם היותו מליל שבת לליל שבת: לפי שהשבת הוא יסוד עולם, והוא דגמת עולם הנפשות, מטעם "שבת ליי" (שמות כ"א, י'). וכוננו תלמידי חכמים מליל שבת לליל שבת להוליד צורה הראויה לעבודת הבורא יתברך, בעלת נשמה שכלית עליונה וטהורה, כאמרו (ע"א, ב): "וביום השביעי שבת וינפש". והנה זאת הפונה בעונת תלמידי חכמים. והבן מאד, כי לא שמו עונתן בימי הגופניות, דהינו ששת ימי המעשה, כי אם ביום שכלו שבת ועולם הנפשות.

(ט) ואחר אשר עוררנוך על זה, נחזור למה שהיתה פונתנו לסדרו⁸⁷, כי זמן החבור נחלק לשלשה חלקים: החלק האחד — עונה בימים. השני — זמן עונה מצד המזון. השלישי — זמן עונה מצד השעות. אמנם החלק האחד כבר בארנוהו

[ע"א] אז הנה והנה [דעה"ק]. [פ] כלומר וכו' כלומר, לא תבוא לו חולשה על זה, וסמוך ליה וכל אשר יעשה

בפרק זה; והחלק השני מן השלשה חלקים, שהוא זמן העונה מצד המזון, תצטרך לדעת^כ בעזר האל.

(ט) ורע, כי המזון שאדם נזון בו צריך שלשה מיני שנויים, ולמדרגה הרביעית נהפך לזרע או לדם לבן מפרנס את הגוף. ואלו ישמש האדם מטתו סמוך לאכילה, הנה באותו זמן טבע הגוף רותח, והדם מערב ואינו נר וצלול. והנה אותה הטפה הנמשכת מעליו^כ עכורה ומלכלכת, סרוחה ומטנפת, אינה נקיה ולא טהורה, ונמצא הולד^כ מאותה טפה מיסוד עכור ומטנף. ועליה נאמר (איוב טו, לה): "הרה עמל וילד און", ואומר (ספלים נח, ז): "זרו רשעים מרחם". לפי שמטבע מזג הטפה שאינה זכה מחייב להיות הנוצר ממנה משקץ ומטנף. לפיכך צריך האדם לכוון שעת החבור בשעה שנפשו מישבת עליו, ושקט טבע הגוף מרתיחת המזון שאכל, ונודק הדם, וירדו הגשמים^כ למקומם הטבעי, ואז יסודות גוף האדם מסדרות בסדר נכון, שהוא שמור^כ לחצי הלילה האחרון. ועל זה אמרו ו"ל במסכת ברכות (ה, ט): אבא בגימין אומר: כל ימי הייתי מצטער על שני דברים: על מטתי שתהא נתונה בין צפון לדרום וכו'. ואמר רבי יצחק: הנותן מטתו בין צפון לדרום - הוין לו בנים זכרים; שנאמר (ספלים י, ז): "וצפונה תמלא בטנם, ישבעו בנים" וגומר. רב נחמן בר יצחק אמר: אף אשתו אינה מפלת נפלים. כתיב הכא: "תמלא בטנם", וכתיב התם (נחשית כה, מד): "וימלאו ימיה ללדת" וגומר.

(סא) וצריך אני לעוררה על המדה הזו. ידוע שאין פתי או סכל בעולם סובר, כי מפני נתינת המטה בין צפון לדרום זוכה אדם להיות לו בנים זכרים ושלא תהא אשתו מפלת נפלים; כל שפן שיאמרו עמודי עולם, אנשים חכמים ונבונים, כאלו הדברים. אמנם פי הם דברו הדברים נרמזים^כ, כמנהגם הטוב בכל מקום, והנני מבאר. ידוע, כי הקר החזק הוא לפאת צפון, והחם החזק - לפאת דרום. וחכמי האמת יודעים, כי הרחקת האדם אל הקצוות אינו מדין הטוב והישר, אבל המדות הבינוניות הם המבחרות. ועל זה אמר שלמה עליו השלום (קהל ו, טז): "אל תהי צדיק הרבה, ואל תרשע הרבה, ואל תהי סכל". ולפי שצפון ודרום הם שני הפכים לחם ולקר, הסתירו דבריהם ורמזום. ואמרו, כי המשמש מטתו בהיות מזג גופו ממצע בין החם ובין הקר, ואז יוכלו טבעיו לנוח ולא יזריע מהרה, אבל יוכל לבעל וימתין, ואז האשה מקדמת להזריע תחלה, ונמצא זרע האשה כדמיון חמר,

[כ] תצטרך לדעת זמן העונה מצד המזון, החלק השלישי זמן העונה מצד השעות. אמנם החלק האחד כבר מבואר בפרק זה. החלק השני בזמן העונה מצד המזון והשעות, מה שתצטרך לדעת, שהמזון שהאדם נזון בו, צריך להיות עובר שלשה מיני מטחן, ולמדרגה הרביעית וכו' [דעה"ק]. [פג] מעליו ממנו [דעה"ק]. [פר] מאותה וכו' הנוצר מאותה טפה, מיוסד מיסוד עכור וכו' [דעה"ק]. [פה] הגשמים השמרים [דעה"ק]. [פו] שמור סמוך [דעה"ק]. [פז] הם דברו וכו' והם אמת, אלא שדברו הדברים האלה ברמז, כמנהגם הטוב

וכי יבוא אחר כך זרע האיש - נמצא כדמיון היוצר, שמציר צורה בחמר. וזהו סוד שאמרו ז"ל (מ"ה ל"א, ג): בשכר שמשהין הצדיקים על בטן האשה הוין להו בנים זכרים, שנאמר (מ"ה ל"א, ג): "הנה נחלת יי בנים, שכר פרי הבטן".

כ"ג) ובהיותך מבין כל זה, תבין סוד: הנותן מטתו בין צפון לדרום - הוין לו בנים זכרים. נמצא זה בחצי הלילה, שכבר שקט הגוף מרתיחת טבע המזון שאכל, ומזג הגוף צח. ומה שאמר: בין צפון לדרום - בין הקר לחם. ידוע, כי כל איש שנולד מטפה קרה - יהיה לעולם פתי וסכל, ומי שנולד מטפה חמה - יהיה בעל חמה וכעס; אבל הנולד מטפה ממצעת בין החם והקר - יהיה לעולם חכם, "יקר רוח איש תבונה" (מש"י, כ), ויהיה בדעותיו מערב עם הבריות. ועל זה נאמר (ש"א, א, י"ב): "ונתת לאמתך זרע אנשים"; ומה שדרשו ז"ל בגמרא ברכות (ס, ג): לא אכס ולא חנר, לא טפש ולא ארך ולא גויץ. כי כל המדות הוות באדם בהיות מזוג בין קר לחם, שזהו סוד בין צפון לדרום. וזהו סוד בנים זכרים שאמרנו.

כ"ד) אבל מה שאמרו: אין אשתו מפלת נפלים - יש בענין זה עקר גמור, והנני פותח לה שיערי אורה בזה. כבר ידעת מה שאמרו ז"ל (יומא פ"ג, ג) בענין ההיא עברה שהריחה וכו', לחשו לה ולחיש"י, שזהו בין צפון לדרום, קרא עליה (ירמיה א, ט): "בטרים אצרך בבטן ידעתך". והיא עברה דלחשו לה ולא לחיש, שזה נוטה לפאת דרום, קרא עליה (מ"ה ל"א, ד): "זורו רשעים מרחם". וידוע, כי סבת המפלת נפלים הוא: בהתעורר הרחם לאחת הקצוות, אם לרעב אם לתאנה - מפלת, אם לחם אם לקר. כי בהיות הרחם ממצע, לעולם לא תפיל. פאשר הפלס בעין משפט, שלא יטו המאזנים לאחת הצדדין. ואם כן, דלחשו לה ולא לחיש נוטה מן הקצה האמצעי, והוא קרוב להיותו נפל אם לא יאכילהו מדבר שהריח. ואם תאמר: הנה גם אם הצדיק הריחה! אף על פי שהריחה, הנה חזרה לפלס האמצעי"י. אם כן, בין והתבונן בזמן שראוי לו לאדם לשמש, ותזכה לבנים ראויים להוראה. והנה כללנו בדרך הזה שלשה זמנים לעונה: מצד הימים, ומצד המזון, ומצד השעות.

השער השלישי - במזון הראוי לחבור:

כ"ה) דע, כי כפי מזון כל אדם יהיה הגוף הנזון. ובדרך המחקר ידוע, כי החיה שהמר נמשך ממנה מאכלה אלסנבל. והנה השם יתברך, ש"כל דרכיו

כו כסלו

[פח] ההיא עוברת אחת הריחה ריח תבשיל ביוה"כ (ואם לא תאכל שניהם כסכנה). לחיש לה רבי באזנה אולי תוכל להתאפק ולא תאכל, וקיבלה את הלחישה ונפסק תאוותה מהתבשיל. קרי עליה רבי: "בטרם אצרך בבטן ידעתך". וכן הוה, שיצא ממנה רבי יוחנן. שוב היתה אשה מעוברת שהריחה וכנ"ל, ולא קיבלה את הלחישה, והוצרכה לאכול. קרי עליה רבי חנינא: "זורו רשעים מרחם" וכן הוה. [פ"ט] אע"פ דע! אעפ"י שהריחה, חזרה לפלס האמצעי אבל אם הוא רשע שהריחה, לא חזרה לפלס האמצעי, אמנם נטתה לקצה

מִשְׁפָּט" (דברים לג, ד), צוֹה לְשַׁחֵט בַּהֲמוֹת לְמַאֲכָלוֹת. ומה לו לזה? והלא טוב^א להיותנו במיני פרות נזונים ומגדים! ומה לו להפקיר דם בהמות וחיות, ולצערם צער גדול? דע, כי אלו הם מוסדות עולם, שהשם יתברך מיטיב לכל בריה, והוא מרחם על בריותיו. ועל זה נאמר (מהלל קמה, ט): "טוב יי לכל". היודע פסוק זה ידע, כי שחיטת בעלי חיים ואכילתן על ידי בני אדם לטובת בעלי חיים הוא, וחמלה ורחמים עליהם. והנני מבאר. ידוע, כי כל מזון שאדם אוכל הוא הולך באסטומכא, ומשם יורד למעים העליונים, ומשם הפכד מוצץ הטוב והמבחר והשמן והנוף והנקי שבאותו מזון, והשאר דוחה אותו למעים האחרונים ויוצא דרך הרעי. ואותו הדבר שהכבד מוצץ חוזר ומבשלו, וחוזר בכל איבר ואיבר ממין האיבר בבשול שלישי, וחוזר בפשר בשר, ובשמן שמן, ובגידים גידים, ובצמחות עצמות, כי ממנו הגוף נזון. ואם כן, נמצאת בהמה זו שנשחטה – לטובתה נשחטה, שעלתה ממדרגת גוף בהמה למדרגת גוף אדם. וזהו דרך ארבע הרפכות עולם התחתון, שהן: מקורות וצמחים^ב ובעלי חיים שמדברים. כי המקורות שואבין ונזונים מארבעה יסודות, והצמחים נזונים מארבעה יסודות ומן המקורות, ובעלי חיים שאינן מדברים נזונים מן הצמחים והמקורות ומארבעה יסודות, והחי המדבר משתמש מן החיים שאינן מדברים ומן הצמחים ומן המקורות ומארבעה יסודות. וכן כל דבר הולך מעלוי לעלוי, עד שהגלגל חוזר פנים ואחור. ועל זה נאמר: "טוב יי לכל"^א.

(סה) מן היסודות עולה למדרגה למעלה מהן, והן המקורות; והמקורות עולות למדרגה למעלה מהן, והם הצמחים הצומחים; ומן הצמחים עולין למעלה מהן, והם בעלי חיים שאינן מדברים, שמתנועעים וצומחים, והם מרכבים מארבעה יסודות; ומבעלי חיים שאינן מדברים עולין למעלה גדולה מהם, והם החיים המדברים, שיש בהם כח דבור וכח תנועה וכח צמיחה וכח הרפכה מארבעה יסודות. אם כן, נמצאו כל הדברים נעשין מזון לזולתם, כדי לעלותם לעלוי גדול על מדרגתם.

(סו) ואחר הקדמה זו דע, שבהיות הדם מזון הגוף ומזכך לגוף, והדם הוא כפי טבע המזון שנעשה ממנו, עב ועכור, ואם המזון הוא נקי ונוף וטהור, יהיה הדם כמותו. ולפיכך הבדילנו יתברך בתורתו הקדושה מכמה מאכלות אסורות שאסר אותם עלינו. קצתם מטמטמין את הלב, כחלב ודם; וקצתם שמעוין את הפנים, כחיות ועופות ובהמות הדורסין; וקצתם שסוגרין דלתי התבונה והחכמה, כארנבת ושפן וחזיר ודומיהם; וקצתן שמולדין כמה מיני חלאים קשים ורעים, כשרצי הארץ והמים. סוף דבר: על כלם אמר (ויקרא יא, מג): "אל תשקצו את נפשתיכם". הרי הודיע,

המזון על כל דבר, כך יהיה הגוף הנזון ממנו [דעה"ק]. [צא] והלא טוב והלא טוב לנו להיותנו נזונים מתבואת הארץ, במיני פירות וכו' [דעה"ק]. [צב] וצמחים וכו' וצמחים, ובעלי חיים שאינם מדברים, ובעלי חי

כי כל אלו הדברים נתעבים ונמאסים, ועושין דם רע מוכן לכמה פרעניות.

(ס) והנה אם כן, כשאמר^צ (עי' שנוט"ס י"ג) שצריך אדם לקדש עצמו בשעת תשמיש, הנה גם המזון כולו בקדוש הזה. כי ראוי לאדם לאכל מזונות ראויים והגונים, ממצעים בין הקר והחם, ויהיו מן הדברים המולידים דם נקי וזך וטהור, מאחר שאותו הדם עתיד להיות נהפך ליפי הזרע, והוא עתיד להיות יסוד ובנין לנולד הנולד מאותו חבור. כי אלו הנה המזון רע ועכור ועב, תהיה גם הטפה עבה מטנפת ועכורה. ואם כן, נמצא המזון להנות האדם הכנה להיות חכם או פתי או צדיק או רשע.

(סח) והנני מוסר בידך מפתח גדול. דע, כי בהיות הדבר כמו שאנו אומרים, סמך השם יתברך בתורתו הקדושה פרשת "אשה כי תזריע" (ויקרא י"ב) למאכלות אסורות, ואמר (ש"ס י"ב, מ): "להבדיל בין הטמא ובין הטהור" וגומר, וסמך לה: "אשה כי תזריע", וסמך מצד אחר פרשת נגעים (ש"ס י"ג). ואלו השלש פרשיות לסודות^צ נפלאים. ופרשת "כי תזריע" באמצע, להודיע: שאם יבדל אדם מן המאכלות הרעים – הוין לו בנים הגונים, קדושים וטהורים; ואם לאו – הרי נגעים מתחדשים עליהם מצד טפת הזרע שהיתה מאותן מאכלות המשקצות. ועל ידי כן בא להודיע, כי צריך האדם לקדש עצמו גם במאכלות הגונות סמוך לתשמיש, כדי שיהיה הזרע נקי וטהור ובינוני בין צפון לדרום, כמו שאמרנו.

(סט) והנה הודענוך, כי כפי המזון יהיה הדם הנולד^צ, וכפי הדם יהיה הזרע, וכפי הזרע יהיה הנולד ממנו. וכבר ידעת מה שאמרנו, שלא יולד מן הסוס נשר, ולא מן החטה עדשים. וכן נאמר, כי לא יולד מן הזרע העכור והרע כי אם דם^צ משקץ ונתעב, כאמרו (מהל"ס נ"ד): "זרו רשעים מרחם". והנה הודענוך בדרך הזה דרך המזון הראוי, וראוי לנו לומר לה, כי מן המזון הראוי אין צריך לקחת כדי מלוי הגוף, רק דבר בינוני, שיוכל הטבע לטחן אותו וימהר להתהפך לדם נקי וטהור. כי בהיות המאכל מתרבה באסטומכא, אף על פי שהיה מן הדברים ההגונים, הנה רבויו יהיה גורם שלא יהיה נטחן, ויפסד באסטומכא, ויהיה חוזר רע ומטנף יותר ממה שהיה מן הדברים הגסים והרעים. ולפיכך ראוי להזהר גם בשעור המזון, כאשר יזהר בגוף המזון ממש. הנה שמר זה העקר הגדול, שהוא ערוך מצד המזון לצד החבור.

השער הרביעי – בכונת החבור:

(ע) כזה שאמרו ז"ל (יומא כ"ט, ב) סוד גדול^צ: קשה הרהור עברה מעברה. והנני מאיר עיניך בדברים שהם כבשונו של עולם, והם נסתרים בכמה חדרים פנימיים.

דע, שהשם יתברך, "אל דעות" (ט"ו 6 נ, ג), התקין פעלותיו בחכמה תמימה, ונתן כל טבע מטבעי העולם מיחד, פועל הדבר שנפן לו במשמרת מבלי שנוי, רק בדרך גס. והנה נתן כח בדמיון האדם להוליד פיוצא בדבר שהוא מדמה, ודבר זה נדעהו גם מצד הטבע. והנה בהתחבר האדם אל אשתו, אם דמיונו ומחשבותיו עסוקים בחכמה ובנייה ומדות טובות והגונות - הנה אותו הדמיון אשר במחשבותיו יש לו כח לציר הצורה בטפת הזרע כמו שהיה מדמה בשעת החבור בלי ספק. וזהו סוד (נראה ל. ל. ל.) "ויקח לו יעקב מקל לבנה" וגומר. ואמר (ט"ו 6, ט): "ויחמו הצאן אל המקלות" וגומר. ורבותינו ז"ל אמרו בבבכות (כ. ב): רבי יוחנן הוה אזיל ויתב אשערי טבילה. אמר: פי סלקן ואתין בנות ישראל מנהרא מסתפלן בי, כי היכי דלהו להו זרעא שפיר כותי.

עא) התבונן המראה הזה, פי זה החסיד הודיע, פי בהיות האשה מחשבת ביפיו פעלותה מן הטבילה ומתחברת לבעלה, תחבר צורת הנולד כפי הדמיון שהיא תדמה. ואם כן, נמצא הדמיון סבה גדולה, וההרהור והמחשבה גורמין להיות הנולד ומדותיו, כאשר בארנו. הנה שההרהור והמחשבה גורמין להיות הנולד צדיק או רשע, כאשר יגרם המזון. וצריך כל אדם לנקות מחשבותיו והרהוריו ולזכותם בשעת תשמיש, ולא יהיה מחשב בדבר עברה וזמה, רק בדברים הקדושים. ויהא מחשב בצדיקים הטוהרים, אנשי מדע והשכל וחכמה. כי אותן המחשבות יחולו על הזרע ויצירוהו בצורתן בשעת תשמיש. וכן מחשבת אשתו. שיהיה משמחה בדברים המשמחים את הלב, כדי שתהיה גם היא מסכמת למחשבות זכות וטהורות, ויהיו שניהם אחדים בדבר המצוה, כי אז תתקשר מחשבתם לאחד, ותהיה השכינה שרויה ביניהם, ויולידו בן כפי הצורה הטהורה שצירו.

עב) ואל תתמה על דבר זה, פי טבע פשוט הוא בעיני חכמי המחקר, כי כפי המחשבה וההרהור שיעבר על לב האדם ואשתו בשעת חבורם יהיה הנולד מוכן ומציר, אם טוב ואם רע. וכבר הביאו (עי' ז"ר ונא עג, י; נמ"ר ט, לד; מנחמא נא ז) מההיא מטרוניתא שילדה בן שחר, והיתה היא והמלך לבנים יפים עד מאד, וחשב המלך להרגה, עד שבא חכם אחד ואמר לו: שמא הרהרה בשעת תשמיש באדם שחר? ובדקו ומצאו צורות שחרות במשפיות אותו החדר ששמשה בו, ואמרה פי היתה מסתפלת באותן הצורות ומהרהרת בהן בשעת החבור. וזהו כענין המקלות. ואל תתמה, פי גדול מזה נודע מזה בטבע, פי אדם שנשכו כלב שוטה, וחלה חלי

גדול וכו' צריך אתה לדעת סוד גדול, מה שאמרו חז"ל קשה וכו' [דעה"ק]. [צט] מיוחד כת מיוחד [דעה"ק]. [ק] אזיל ויתב וכו' בגמ': רבי יוחנן הוה רגיל דהוה קא אזיל וכו'. פי, רבי יוחנן היה יושב על יד שער בית הטבילה. (אמר שיושב שם, כדי) בעת שיעלה הנשים מהטבילה יסתכלו כי ויהיה להם בנים יפים כמותי.

הַיְדוּעַ לְאוֹתָהּ הַנְּשִׁיכָה, הֵנָּה מְאוֹתוֹ הַדְּמִיוֹן שֶׁהוּא מְדַמָּה בְרַעְיוֹנָיו לֹא יוּכְלוּ לְהַקְרִיב לְפָנָיו מִיֵּם, כִּי מִיָּד יִדְמָה לוֹ שֵׁשׁ בָּהֶם כָּלְבִים שׁוֹטִים. וְגַם בְּשֶׁתֶן שְׁלוֹ יֵרָאוּ דְמִיוֹן כָּלְבִים רָעִים עַד מְאֹד, מִפְּנֵי רֹב הַהֲרָהוּר וְהַתְּמָהוּן מְצִיר בְּשֶׁתֶן הַרְהוּרִיו וְתִמְהוּנָיו. וְהֵבֵן זֶה עַד מְאֹד, וְרָאָה עַד הֵיכָן כַּח הַמְצִיר וְהַהֲרָהוּר בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ.

(עג) סוֹף דְּבַר: אָדָם מְהַרְהֵר בְּדַבָּרִים טוֹבִים וְטְהוּרִים – הֵנָּה אוֹתוֹ הַהֲרָהוּר הַטּוֹב חָל עַל טַפַּת הַזֶּרַע, וְיִהְיֶה הַנּוֹלָד מְצִיר כְּצוֹרֶת אוֹתוֹ הַרְהוּר, וְעֵתִיד לִהְיוֹת צָדִיק גָּמוּר, וְעָלָיו נֹאמֵר (יִמְיָה א, ה): "בְּטָרָם אֶצְרָךְ בְּכַטָּן יִדְעִתִּיךְ". וּבְאַמֶּת, כִּי קִדְּם הַצּוֹרֶה שְׁלוֹ יִהְיֶה הַהֲרָהוּר הַטּוֹב מוֹכֵן לְצִירוֹ, וְאִזּוֹ הַשְּׂכִינָה מְשַׁתְּפֶת עִם הַמְּחַשְׁבָה הַטְּהוּרָה, כְּאֶמְרָם ו'ל (קִדּוּשֵׁין מ, א): מְחַשְׁבָה טוֹבָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַרְפָּה לְמַעֲשֵׂה. וְאִם אָדָם מְחַשֵּׁב בְּדַבָּר עֲבָרָה וְכַעוּר – הֵנָּה הַנּוֹלָד מֵיֶסֶד עַל יֶסֶד רָשָׁע וְכַעוּר, וְעֵתִיד לִהְיוֹת רָשָׁע מְטָנָף, וְעָלָיו נֹאמֵר (מַהֲלִים נ, ד): "זֵרוּ רָשָׁעִים מֵרַחֵם".

(עד) וְאֵנִי צָרִיף לְעוֹרְרָךְ עַל יֶסֶד גְּדוֹל, כֹּא בַּתּוֹרָה וּבְדַבָּרֵי רַבּוֹתֵינוּ ו'ל. "אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בֵּיתָה" (מַהֲלִים ס, ז). וְאֶמְרוּ ו'ל (קִדּוּשֵׁין ע, א; מַדְבָּר טו): כָּל הַנוֹשֵׂא אִשָּׁה לְשֵׁם יִפְיָא – חֲדָשׁ נִכְנַס וְחֲדָשׁ יוֹצֵא וְחָרַב אוֹכְלָתוֹ^כ; שֶׁנֹּאמֵר (הוֹשַׁע ה, ו): "בֵּינִי בְּגָדוֹ, כִּי בָנִים זָרִים יִלְדוּ". הַסּוּד הַגְּדוֹל כְּזֶה: כִּי בִהְיוֹתוֹ נוֹשֵׂא אִשָּׁה לְשֵׁם יִפְי, הָרִי חֲבוּרוֹ אֵינּוּ לְשֵׁם שְׁמִים. כִּי אֲמַנֵּם הוּא מְהַרְהֵר בְּצוֹרֶתָהּ בְּדֶרֶךְ הַגּוֹפְנִיּוֹת, וְאֵינּוּ מְחַשֵּׁב בְּמְחַשְׁבָה טְהוּרָה עֲלִיּוֹנָה. וְהֵנָּה הֵבֵן הַנּוֹלָד מְאוֹתוֹ הַרְהוּר הוּא בֶן נְכָרִי וָזָר, וְעָלָיו נֹאמֵר: "כִּי בָנִים זָרִים יִלְדוּ", וְאֵין לְשֵׁם חֵלֶק בּוֹ. נִמְצְאוּ בּוֹגְדִים, וְשְׂכִינָה מְסַתְּלֶקֶת מִבֵּינֵיהֶם. וּבְאֵתִי לְעוֹרְרָךְ עֶקֶר גְּדוֹל: דַּע, כִּי לְכָף נִסְמְכָה פְּרִשֶׁת בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרָה (דְּנָרִים כ, יח-כ) וּפְרִשֶׁת תְּלוּי (שֵׁס ט, כח-כ) לְפָרִשֶׁת יֶפֶת תֹּאֵר (שֵׁס ט, יי), כִּי מֵאִשָּׁה לְקוֹחָה בְּשִׁבְיָה לֹא יֵצֵא אָדָם צָדִיק; מֵאַחַר שֶׁאֵין הַכּוֹנֵה רַק לִיִּפִי וְזָמָה, יֵצְאוּ מִמֶּנָּה בָּנִים סוֹרְרִים וּמוֹרְרִים, רְאוּיִים לְאַרְבַּע מֵיתוֹת בֵּית דִּין. וְדַע, כִּי לֹא לְחַנֵּם אֶרַע לְדוֹד עֲנִיָּן תָּמַר וְאַבְשָׁלוֹם, כִּי שְׁנֵיהֶם בָּנֵי יֶפֶת תֹּאֵר הָיִו^כ (ע"י סַנְהֶדְרִין כ, א; קו, א וּנְרַשׁ"י ט, כ), כִּי כָּל זֶה גוֹרֵם הַהֲרָהוּר כִּיּוֹצֵא בְּאוֹתָהּ הַצּוֹרֶה. וְאִם כֵּן, בֵּין מִמָּה שְׁעוֹרְרָנוּךְ בְּפֶרֶק זֶה בְּעֲנִין פְּנִיַת הַחֲבוּר וְהַמְּחַשְׁבָה וְהַהֲרָהוּר.

(עה) וְאֵנִי רוֹצֵה לְעוֹרְרָךְ עַל עֶקֶר גְּדוֹל, וְאֶמְסֵר לְךָ מִתְּנָה גְּדוֹלָה בְּסוּד הַמְּחַשְׁבָה, הַיֵּאָף הַיֵּא פּוֹעֶלֶת הַצּוֹרֶה בְּדַבָּר שֶׁהִיא נִתְקַבְּלָה מִמֶּנּוּ. הֵנָּה רַבּוֹתֵינוּ ו'ל אֶמְרוּ (יוֹמָא כ, א): הַרְהוּרֵי עֲבָרָה קָשִׁים מְעַבְרָה. וּבְמִקּוֹם אַחַר אֶמֶר (קִדּוּשֵׁין מ, א): מְחַשְׁבָה רָעָה אֵין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַרְפָּה לְמַעֲשֵׂה, חוּץ מְעַבְרַת אֱלִילִים; שֶׁנֹּאמֵר (יִחוּקָל י, א)

כז כסלו

[קא] לְשֵׁם יוֹפִי בְּגַמִּי וְכֵן בְּתַדְא"ז: לְשֵׁם מִמּוֹן. [קב] חֲדָשׁ נִכְנַס וְכֹו' בְּגַמִּי וְכֵן בְּתַדְא"ז: וּמִמּוֹנֵם אֲבָד. וְר"ל, אִף שֶׁמִּמּוֹנוֹ נִאֲבָד אֲבָל יָכוֹל לִהְיוֹת שַׁעַר שִׂיאֲבָד יָקָח הַרְבֵּה זְמַן, עַל זֶה אֶמֶר חוֹדֵשׁ נִכְנַס וְחוֹדֵשׁ יוֹצֵא, כְּלוֹמַר לֹא יָקָח אִפִּי חוֹדֵשׁ, וּמִמּוֹנוֹ נִאֲבָד. [קג] כִּי שְׁנֵיהֶם וְכֹו' כִּי שְׁנֵיהֶם הָיוּ בָנֵי יֶפֶת תוֹאֵר, וְהִיּוֹצֵא מְאוֹתוֹ שׁוֹרֵשׁ,

ראשית שער הקדשה חכמה שפה

ה': "למען תפוש את בית ישראל בלבם". והנני מאיר עיניך בדברים באו סתומים בגמרא. הנה אמרו ז"ל: בן עזאי היה יושב ושונה, והיתה האש מלהטת סביבותיו (ויק"ר טו, ד; טז, א, י). ורבי אליעזר יושב ודורש, וקרנותיו יוצאות כקרנותיו של משה רבנו עליו השלום (פרקי ר"א פרק ג). ותצטרף לדעת, כי כל אלו הדברים פונה אחת להם, והנני מבאר. כי מעין המים, בהיותו נמשך ממקום גבוה במקום נמוך, יש כח להעלות אותם המים אל מקום אחר גבוה כנגד גבה המים שיוצאין ממנו. וכן ידוע לבעלי הקבלה, כי מחשבת האדם היא ממקור הנפש השכלית שנמשכה מן העליונים, ויש כח במחשבה להתפשט ולעלות ולהגיע עד מקום מוצאה. ובהגיעה אל המקור, אז היא נדבקה בסוד העליון שמשם נמשכת, ונעשית היא והוא דבר אחד. וכשהמחשבה חוזרת להמשך ממעלה למטה, נעשה הכל כדמיון קו אחד, ואותו האור העליון נמשך למטה, ואז האור הבהיר נמשך ומתפשט באותו המקום שבעל המחשבה יושב שם. וכן היו חסידים הראשונים מדבקין מחשבתן בעליונים, ומושכין האור העליון למטה, ומתוך כך היו הדברים מתוספין ומתרבין כפי כח המחשבה. וזהו סוד השמן של אלישע עליו השלום (מ"ג ד, טו), וכד הקמח וצפחת השמן של אליהו (מ"א י, טו). ואחר שהדבר כן, הצרכו רבותינו ז"ל לומר, כי בהתחבר האדם לאשתו ומחשבתו נדבקת בעליונים – הרי אותה המחשבה מושכת אור עליון למטה, והוא שורה על אותה טפה שהוא מתכון עליה ומתהרר בה, כענין הצפחת, ונמצאת אותה טפה נקשרת לעולם כאור^י הבהיר. וזהו סוד (ירמיה א, ה): "בטרים אצרך בבטן ידעתיה"; מפני שכבר נקשר האור הבהיר בטפת אותו צדיק בעת החבור, לפי שהמחשבה נקשרת בעליונים ומשכה האור הבהיר.

עו) והבן זה עד מאד, ותבין ממנו סוד גדול בענין "אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב" (שמות ג, ו). ושם נאמר^י, כי בעת שהיו עוסקים במאכל ובמשתה ובמשגל ובשאר עסקי הגוף, מה תהא עליה? והיתה התשובה, כי גם בכל עסקי הגוף כל כוננתם היתה לשם שמים, ולא היתה מחשבתם נפרדת מן האור העליון אפלו רגע אחד. ומתוך כך זכה יעקב להוליד שנים עשר שבטים, כלם צדיקים גמורים ותמימים היו, וראויין להיות כדמיון^י סדר עולם, "נשאי כלי יי" (ישעיה נב, א), לפי שלא היתה מחשבתם^י נפרדת מהאור העליון אפלו בשעת החבור. ולכן אמר

וכו' [זע"ק]. [קג*] וקרנותיו יוצאת וכו' כפדר"א מוסיף: שהיה ר"א יושב ודורש, ופניו מאירות כאור החמה, וקרנותו יוצאות כקרנותיו של משה, ואין אדם יודע אם יום ואם לילה. [קד] כאור בד"מ: באור. בדעה"ק (בשם מנוה"מ): האור הבהיר. [קה] בענין וכו' בענין אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב. כי בשעה שהיו עוסקים במאכל ובמשתה ובמשגל ובשאר עסקי הגוף (והקשו חז"ל ואמרו: א"כ תורה מה תהא עליה. והיתה התשובה כי גם בכל עסקי הגוף וכו') [זע"ק]. [קו] כדמיון סדרי וכו' בדמיון סדר וכו' [זע"ק]. ור"ל, שיי"ב חדשים בשנה גזר הקב"ה מבריאת העולם לחשוב אותם לשנה אחת [נפש יהודה, מנוה"מ נב ג, פ"ד,

שלמה עליו השלום (משלי ג, ו): "בְּכָל דְרָכֶיךָ דַּעֲהוּ", וידיעה זו היא חבור הנפש השכלית ודבוקה באור העליון; ולא נקרא שיודע דבר פלוני עד שיִדְבֵק השכל במשְׁכָּל.

(עו) וְאַחַר שֶׁהוֹדַעְנוּךָ זֶה, הַתְּבוּנָה בְּהוֹרֵי הַרְהוּרֵי עֲבֶרָה קָשִׁים מֵעֲבֶרָה. כִּי בְּהוֹרֵי אָדָם מִחֲשָׁב בְּדַבְרֵי רָשָׁע וְטִנוּף – מִחֲשַׁבְתּוֹ נִדְבַקְתָּ בְּטִנוּפָה בְּעֵלְיוֹנִים; וְהָרִי נִפְשׁוֹ מִחֲכִיכַת לְשָׁמַיִם, שֶׁהָרִי הִיא מְטֵמָאָה בְּמַגָּע. אֲבָל אֵלֹהֵי עֲשֵׂה עֲבֶרָה לְמַטָּה, וְלֹא נִגַע מִשְׁפָּטָה לְשָׁמַיִם – יִקַּל מֵעָלְיוֹ יוֹתֵר מִהֲרֹהֵר הָרַע, וְהוּא קָרוֹב לְקִצְץֵן בְּנִטְיָעוֹת. וּמִכָּאֵן תִּבְיֵן סוּד הַרְהוּרֵי עֲבֶרָה קָשִׁים מֵעֲבֶרָה. מִהֲרֹהֵר עֲבֶרָה בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ – אוֹתָהּ הַמִּחְשָׁבָה הַמְטַנֶּפֶת חָלָה עַל הַטָּפָה, וּמִיִּסְדָּהּ מִמֶּנָּה יִסוּד רָשָׁע עוֹל וְטִנוּף, וְנִקְרָא זֶרָה. וּמִכָּאֵן תִּבְיֵן מֵעֲשֵׂה שֶׁל אוֹתוֹ חֲסִיד שֶׁהִיא יוֹשֵׁב בְּשַׁעֲרֵי טְבִילָה (לעיל לוח ט), כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶינָּן מִחֲשַׁבְתָּן וְהַרְהוּרִים נִדְבַקְתָּ בְּצוּרָתוֹ, וְצוּרָתוֹ נִקְשְׁרַת בְּעֵלְיוֹנִים.

(עח) וְעוֹד נוֹדִיעַ לָךְ עֲנֵן אַחַר בְּעֵנֵן הַמִּחְשָׁבָה. אֵף עַל פִּי שְׂאִינוֹ מִכְּנֶטֶת הַחֲבוּר, עִם כָּל זֶה הוּא מוֹעִיל לוֹ וְלוֹזוּלָתוֹ. וְהוּא: כִּי בְּהוֹרֵי הַחֲסִידִים הַקְּדוּשִׁים מִדְּבִיקִים מִחֲשַׁבְתָּם בְּעֵלְיוֹנִים – כָּל דְּבָר שֶׁמִּחְשַׁבֵּינָם עָלְיוֹ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הִיא מִתְקַיֵּם, אִם טוֹב וְאִם רָע. וְהוּא שְׂאֵמֶר (שנח לה, ב): נִתַּן עֵינָיו בּוֹ וְנִעְשָׂה גֵל שֶׁל עֲצָמוֹת. וְכֹתֵב בְּתַעֲנִית (מ, ב) בְּהִיא בְּרַתָּא: תּוֹבִי לְעַפְרַיִם! וְכֵן הִיא ^פ. וְמָה שְׂאֵמֶר (מו"ק י, ג): כָּל מְקוֹם שֶׁנִּתְּנוּ חֲכָמִים עֵינֵיהֶם בּוֹ, אוֹ מִיתָה אוֹ עֵנִי. וּמִהֲעֵנֵן הַזֶּה סוּד הַתְּפִלָּה וְהַקְּרִבּוֹת, שֶׁהוּא סוּד דְּבוּק בְּעֵלְיוֹנִים. וּמִהֲעֵנֵן הַזֶּה הִיא כַּח אוֹתוֹ אֲרוּר, בְּלָעַם הָרָשָׁע, שֶׁהִיוּ אוֹמְרִין עָלָיו (נמננר כג, ו): "אֵת אֲשֶׁר תִּכְרַךְ מִכְּרָךְ, וְאֲשֶׁר תֵּאֵר יוֹאֵר". וְלִפְיֶיךָ הִיא רוֹצָה לַעֲיֵן בְּיִשְׂרָאֵל עֵיוֹן שָׁלֵם, כְּדֵי שִׁיּוּכַל לְהִדְבִיק מִחֲשַׁבְתּוֹ בְּעֵלְיוֹנִים וּמִשִּׁיךְ עֲלֵיהֶם מִחְשָׁבָה רָעָה. וְלִפְיֶיךָ אָמֵר (שס מה, ג): "וַיִּשָּׂא בְּלָעַם אֶת עֵינָיו" וְגוֹמֵר. וְלִפְיֶיךָ הַצָּרֵף לְדַקְדָּק (שס כג, ג): "לָךְ נָא אֲתִי אֶל מְקוֹם אַחַר אֲשֶׁר תִּרְאֶנּוּ מִשָּׁם" וְגוֹמֵר. כִּי הָרָשָׁע הִיא צָרִיף לַעֲיֵן בְּמָה ^פ שֶׁכּוֹנֵתוֹ עָלָיו לְטוֹב אוֹ לְרָע, וְהִיא מִדְּבִיק מִחֲשַׁבְתּוֹ לְמַעְלָה וּמוֹשֵׁף כַּח עֵלְיוֹן לְמִי שֶׁהִיא מִתְּכַוֵּן וּמַעֲיֵן בּוֹ. וְזֶהוּ עֲנֵן (שס מה, ה): "מִחֲזֵה שְׂדֵי יַחֲזֵה, נִפְל וְגִלּוֹי עֵינִים". וְלִפְיֶיךָ נִתְּכַוֵּן הָרָשָׁע לְבָנוֹת הַמְּזַבְּחוֹת שְׁבָעָה, וּפֵר וְאֵיל בְּכָל אֶחָד, כְּדֵי לְהַכְנִיֵס אֵלָיו כָּל הַפְּחוֹת וְלִקְרָבָם אֶל מִחְשַׁבְתּוֹ, כְּדֵי לְקַיֵּם חֲפָצוֹ וּרְצוֹנוֹ הָרַע בְּכָל אֲשֶׁר יִתְאַוֶּה. וְלִזֶּה אָמֵר (שס כג, ד): "וַיִּקְחֵהוּ שְׂדֵה צִפִּים"; שֶׁהִיא הָרָשָׁע צוֹפֵה בָּהֶם, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם מִחֲשַׁבְתּוֹ הָרָעָה. אֲבָל הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא, שִׁיּוּדַע כָּל הַמִּחְשָׁבוֹת, יָדַע מִחֲשַׁבְתּוֹ הָרָעָה, וְלֹא הִנִּיחָהּ לְרְצוֹנוֹ שֶׁל בְּלָעַם הָרָשָׁע.

[קח] תּוֹבִי לְעַפְרַיִם וְכוּ' הִיתָה זֶה בְּתוֹ שֶׁל רַב אֲשִׁי, שֶׁאֵמֵר עֲלֵיהּ אֲבִיָּה: "חֲזוֹר לַעֲפֵר", לְפִי שֶׁחֲשַׁשׁ שְׂמָא יֵצֵא מִמֶּנָּה מִכְּשׁוֹל אַחַר שֶׁהִיתָה בַּעֲלַת יוֹפִי. [קט] בְּמָה בְּמִי [זַעֲהֵי"ק]. [קי] וְלֹא הִנִּיחָהּ וְכוּ' לֹא הִנִּיחַ בְּדַבְרֵי לְרְצוֹנוֹ שֶׁל בְּלָעַם הָרָשָׁע, אֲלֵא לְרְצוֹנוֹ שֶׁל (הַשֵּׁם) יִתְכַרֵךְ, (וְנִטְלַת הַשֵּׁם) רְשׁוּתוֹ וְכַח, וְלֹא הִנִּיחַ דְּבָר וְכַח לְפִי

(ט) וְהִבֵּן זֶה מֵאֵד, וְתַדַּע עַד הַיָּכֵן מִגִּיעַ כַּח הַמַּחֲשָׁבָה. וְאַחַר שֶׁהוֹדַעְנוּ סוּדוֹת אֵלּוּ הַסְּתוּמִּים, יֵשׁ לָנוּ לְהוֹדִיעַ סוּד הַדְּרָךְ הַסְּמוּךְ לְזֶה כְּפִי הַרְאוּי בְּעוֹר הָאֵל.

השער החמישי — באיכות החבור:

(פ) וְדוּעַ, כִּי כָּל אִישׁ חָסִיד וְצַנוּעַ, כְּשֶׁהוּא מְדַבֵּר, אֵינוֹ מְדַבֵּר כִּי אִם בְּלִשׁוֹן רַכָּה וְשִׁפְהָ רַכָּה וּבְנִחַת רוּחַ, וְאֵינוֹ מְדַבֵּר גְּדוּלוֹת. וְכִשְׁהוּא מְהַלֵּךְ, יֵלֵךְ בְּקוֹמָה כְּפוּפָה וְרֹאשׁוֹ נָמוּךְ. וְכֵן בְּכָל מְנַהֲגָיו. וְהִרְשַׁע בְּכָל דְּרָכָיו בְּהַפֵּךְ מִזֶּה. וְאַתָּה יֵשׁ לָךְ לְעֵינַי, כִּי מֵאַחַר שֶׁהִדְבָּרִים ^{פ"א} שְׁאִין לָהֶם גְּנוּת אֵיבָר אֲצֵל בְּנֵי אָדָם, כָּל שֶׁפֶן גְּנוּת אֵיבָר וּגְנוּת מַעֲשֵׂה. וְעַל ^{פ"ב} כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם מֵתְחַבֵּר לְאִשָּׁה אֵל יֵהָא בְּקִלּוֹת רֹאשׁ וְדַבְרֵי שְׂוֹא וְתַעֲתוּעִים, וְאֵל תִּקַּל רֹאשְׁךָ כְּנֹגֵד הָאִשָּׁה, וְאֵל תִּרְבֶּה בְּשִׂיחָה בְּטִלְהָ עִמָּה. וְלִפְיֶכָךְ יֵשׁ לָךְ לְהַכְנִיסָה תְּחִלָּה בְּדַבְרֵים שְׂמוּשְׁכִין אֶת לְבָבָהּ וּמִשְׁבִּין דַּעְתָּהּ וּמִשְׁמַחִין אוֹתָהּ, כְּדִי שֶׁתִּקְשֶׁר דַּעְתָּהּ בְּדַעְתָּךְ וְכוֹנְנָתָה בְּכוֹנְנָתָךְ. תֹּאמְרֵי ^{פ"ג} לָהּ דְּבָרִים, קִצְתָם מְכַנִּיסִין אוֹתָהּ בְּדַבְרֵי חֶשֶׁק וְאַהֲבָה וְרִצּוֹן, וְקִצְתָם מוֹשְׁכִין אוֹתָהּ לִירֵאת שָׁמַיִם וְחִסְדוֹת וְצַנִּיעוּת. וּמִסְפָּר עִמָּה בְּדַבְרֵי נָשִׁים חִסְדוֹת וְצַנוּעוֹת, הֵיאֵךְ יֵצְאוּ מֵהֶם בָּנִים הַגּוֹנִים וְכֹשְׂרִים, רֹאשִׁים, בְּעַלֵי תוֹרָה וְיִרְאָה וְהוֹרָאָה. כְּמַעֲשֵׂה קְמַחִית (יומא מו, ב), שֶׁזָּכְתָה לְשַׁבְּעָה בָּנִים שְׁכָלָם שֶׁמָּשׂוּ בְּכֹהֵנָה גְּדוּלָה. וְשֶׁאֵלוּהָ חֲכָמֵינוּ וְ"ל בְּמָה זָכְתָה? וְאָמְרָה לָהֶם: אֲפֵלוּ קוֹרוֹת בֵּיתִי לֹא רָאוּ שְׁעַר רֹאשִׁי מִיָּמַי. וְכָל זֶה הַשִּׁיגָה לְשִׁכָּר צַנִּיעוּתָהּ וְחִסְדוּתָהּ וְיִשָּׁר מַעֲשֵׂיהָ.

(פא) וַיִּסְפָּר עִמָּה בְּאִמְצַע הַלֵּילָה אוֹ סְמוּךְ לְשִׁלֵּשׁ הָאַחֲרוֹן. דִּתְנִיָא בְּבִרְכוֹת (ג, ב): מְשֻׁמְרָה שְׁלִישִׁית - תִּינוּק יוֹנֵק מִשְׁדֵי אִמּוֹ, וְאִשָּׁה מְסַפֶּרֶת עִם בַּעֲלָהּ. ^{פ"ד} סוּף דְּבָר: כְּשֶׁתְּהִיָה בּוֹדֵק בְּעֵצְמָךְ וְתִרְאָה שֶׁאַתָּה רֹאשִׁי לְשִׁמְשׁ, עֲשֵׂה ^{פ"ה} שֶׁתְּהִיָה בּוֹדֵק דַּעַת אִשְׁתְּךָ וְתִסְכִּים לְדַעְתָּךְ. וְכִשְׁתְּהִיָה מֵתְחַבֵּר - אֵל תִּמְהַר לְעוֹרֵר בָּהּ הַתְּאֻוָה, כְּדִי שֶׁתִּתְיָשֵׁב דַּעְתָּהּ.

(פב) וּמִכָּל הַדְּבָרִים שֶׁהוֹדַעְנוּ בְּדַבְרֵים הַקּוֹדְמִים וּבְדַרְךְ הַזֶּה יֵשׁ לָךְ לְהַקִּישׁ בְּמָה דְּבָרִים שְׁלֹא זָכְרָנוּ מִן הַדְּבָרִים שֶׁזָּכְרָנוּ, וְהָיוּ כּוֹלֵל כָּל הַדְּבָרִים כְּלָם. וּמִדַּעְתָּךְ תִּבִּין דְּרָךְ הַהִנְהָגָה שֶׁהָאָדָם רֹאשִׁי לְהַתְּנַהֵג בָּהּ בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ יוֹתֵר מִכָּל

[קיא] שהדברים שבדברים שאין להם גנות איברים וכו' [דעס"ק]. [קיב] ועל כל זמן ועל כן, כל זמן שאתה מתחבר וכו' [דעס"ק]. [קיג] תאמר לה ולומר לה וכו' [דעס"ק]. [קיד] סוף דבר וכו' ולא יבעלנה בעל כרחא, ולא יאנס אותה מפני שבאותו החיבור אין השכינה שורה בו, מפני שכוונתך הפך כונתה, ואין דעתה מסכמת לדעתך, ואל תריב עמה, ואל תכה אותה על עסקי תשמיש. והנה אמרו חז"ל (פסחים מט, ב): מה ארי דורס ואוכל ואין לו בושת פנים, אף עם הארץ מכה ובוועל ואין לו בושת פנים, אבל הוי מושך לבה בדברי חן ופיתוי ושאר דברים הגונים ומחשבה הגונה כמו שביארתי. ואל תהי בוועל אותה והיא ישנה מפני שאין כוונת שניהם אחת, ואין מחשבתה מסכים עם מחשבתך, אבל הוי מעורר אותה ומכניסה בדברים כמו שאמרנו. סוף

צניעות שאמה צנוע על כל מזגיך במאכל ובמשתה ובדרך ארץ. כי כפי הצניעות ומחשבה שאמה נוהג בשעת החבור, כך תחול הצורה על טפת הזרע. וזה סוד (נרמשים כה, ט): "אלה תולדת יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק". פלומר: אחר שאמר לה הקדוש ברוך הוא (שס י, ט): "שרה אשתך ילדת לך בן", נתפונן אברהם בשעת החבור פונה יתרה על כל מדותיו הטובות, בהיותו מדביק מחשבתו בעליונים ומתפונן להוליד בן שיהיה ראוי למה שאמר לו הקדוש ברוך הוא. וזהו סוד: "אברהם הוליד את יצחק" - נתפונן להוליד בן שיהיה צדיק גמור כמותו. וזהו סוד: "אברהם הוליד"; אמרו ^{ק"י} ז"ל (נ"ר סג, ב): צדיק בן צדיק. והגיע כח צדקו, עד שהעיד הקדוש ברוך הוא שאין בו מום, לא בפנים ולא בחוץ. וזהו סוד (נרמשים כה, ג): "והעלהו שם לעלה". וכבר ידעת, שלא היה ראוי שיהיה מום בדבר הקרב על גבי המזבח. הכן המראה הגדול הזה. וכבר ידעת, כי העולה היא קדש קדשים (נחמס ה, ד), והיא באה על הרהור הלב (ויק"ר ו, ג; יושלמי ימא ט, ז) וחסאות המרגשות, ולפיכך צריכה הפשט ונתוח. ונקרא יצחק עולה תמימה (נ"ר סד, ג). וכל זה גרם אותו אברהם בשעת החבור, שנתפונן לשם שמים ממש.

(פג) וכן הדבר נוהג בשאר החסידים אנשי לבב. כי בהתפונם לשם מצוה, להדביק ^{מחשבתם בעליונים בשעת החבור, אז יולידו בנים ראויים לקדשה ולטהרה ולחסידות.} ולפיכך הצרכה מגלת רות (ה, יט) לכתב: "אלה תולדות פרץ, פרץ הוליד את חצרון". באשר פרץ צדיק גמור נתפונן גם הוא להוליד בן צדיק כמותו. וזהו סוד: "פרץ הוליד את חצרון". וכן עד "ישי הוליד את דוד" (פמוקיס יט-כג) צדיק בן צדיק. להודיע, כי לא על חנם בחר הקדוש ברוך הוא בדוד עבדו, כי שלשלת עשרה ^{ק"י} צדיקים גמורים זה למעלה מזה, פדמיון עשרה סדרי עולם ^{ק"י} בסוד יו"ד. פי מפרץ ועד דוד עשר מעלות צדיק בן צדיק.

(פד) ועתה התבונן סוד מה שכללנו בדברים אלה. וכשתהיה נוהג בהם כמו שהודענוך, אני ערב לך שתוליד בן צדיק וחסיד, מקדש שם שמים. עד כאן דברי הרמב"ן ז"ל.

(פה) וכל מי שאינו נושא אשה הגונה ואינו מוליד בנים - חשוב כמת (נריס סד, ג). וכל מי שמוליד בנים הגונים, אף על פי שמת, הרי הוא כחי. פדגרסינן בבבא בתרא (קטו, א; ילקוט מלכס קנז): דרש רבי יצחק ^{ק"י} בר חמא: מאי דכתיב (מ"א יא, ב): "כי שכב דוד עם אבתיו וכי מת יואב שר הצבא"? מפני מה נאמרה בדוד

[קטו] אמרו ואמרו ז"ל [דעה"ק]. [קיו] עשרה דורות הם צדיקים גמורים וכו' [דעה"ק]. [קיח] עשרה סדרי וכו' כדמיון עשרה סדרי עולם בסוד שיעור הקומה, בסוד יו"ד שהכל כלול בה [דעה"ק]. ופי' בנפש יהודה,

ראשית

שֵׁעַר הַקִּדְשָׁה

חֲכָמָה

שפט

שְׁכִיבָה, וּבִיּוֹאֵב נֹאמְרָה מִיָּתֶה? דָּוִד, שֶׁהֵנִיחַ בֶּן, נֹאמֵר בּוֹ שְׁכִיבָה; יוֹאֵב, שֶׁלֹּא הֵנִיחַ בֶּן, נֹאמְרָה בּוֹ מִיָּתֶה. וְלֹא הֵנִיחַ יוֹאֵב בֶּן?! וְהָאֵל קָתִיב (עולא מ, ט): "וּמִבְּנֵי יוֹאֵב עוֹבְדֵיהוּ בֶּן יַחֲיָאל!" אֶלֶּא: דָּוִד, שֶׁהֵנִיחַ בֶּן כְּמוֹתוֹ, נֹאמְרָה בּוֹ שְׁכִיבָה; יוֹאֵב, שֶׁלֹּא הֵנִיחַ בֶּן כְּמוֹתוֹ, נֹאמְרָה בּוֹ מִיָּתֶה.

וּבְזֶה נִכְלַל הַפָּרָק הַזֶּה.